

KoroiSet

3/2015

Koroinen | Röntämäki | Halinen | Oriketo | Metsämäki

Angelikan kevät loisti Halisissa s. 4

Orionilla tehdään merkittävää lääketutkimusta s. 9

Ristimäen kirkolla nähtiin unia s. 16

KoroiSet ilmestyy

Neljä numeroa vuodessa:
vuonna 2015 maalisk., touko-,
syys- ja joulukuussa

Jakelu

5500 kpl, jaetaan kotitalouksiin
ja yrityksiin seuraavissa Turun
kaupunginosissa: Koroinen,
Räntämäki, Halinen, Oriketo,
Metsämäki

Julkaisijat

Halinen-Räntämäki -seura,
Halisten omakotiyhdistys, Hamaron
pienkiinteistöomistajain yhdistys ry,
Maarian seurakunnan Itä-Maarian
alueneuvosto, Turun kristillinen
opisto, Elävän Kulttuurin Koroinen

Vastaava toimittaja

Tapio Jokinen,
puh. 050 572 2530,
jokinen.tapio@netti.fi

Toimitussihteeri

Tytti Issakainen

Toimituskunta

Ann-Christin Antell, Toni Ekroos,
Tytti Issakainen, Tapio Jokinen,
Johanna Lampinen, Timo Leino-
nen, Jussi Nurmi, Pertti Pussinen,
Pirjo Ranti, Laura Tikkanen, Virpi
Lummevuo

Toimitus

aineisto@koroinen.fi

Kansikuva

Annastiina Saastamoisen "Satarie-
mu" -tanssiesitys nähtiin Koroisten
niemellä kesäkuuisessa piknik-kon-
sertissa. Kuva: Sauli Forsman.

Ulkoasu

Janne Peltonen

Painopaikka

Finepress Oy, Turku

Ilmoitusmyynti

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530,
jokinen.tapio@netti.fi

Ilmoitusaineistot

Valmis ilmoitusaineisto pdf-muo-
dossa osoitteeseen ilmoitukset@
koroinen.fi viimeistään 2 viikkoa
ennen lehden julkaisuviikkoa

**Ilmoituksen suunnittelu
ja tekstiladonta**

Ilmoituksen taitto- ja muutostyö:
50 e/tunti, yhden tunnin veloitus on
minimitaksa. Aineisto osoitteeseen
ilmoitukset@koroinen.fi viimeistään
2 viikkoa ennen lehden julkaisu-
viikkoa.

Maksuliikenne

Liedon Osuuspankki
471330-230411

Lehden vastuu

Ilmoituksen julkaisemisesta
sattuneesta virheestä lehden
suurin vastuu rajoittuu ilmoituk-
sen hinnan korvaamiseen. Lehti
ei vastaa virheestä, joka ai-
heutuu esim. puutteellisesta tai
virheellisestä ilmoitusaineistos-
ta, puhelinvälityksestä tapah-
tuneesta väärinkäsityksestä tai
epäselvästä käsikirjoituksesta.

Ilmoitushinnat

koko sivu	2310 e
puoli sivua vaaka	1265 e
puoli sivua pysty	1265 e
1/4 sivua	700 e
1/8 sivua	350 e
1/16 sivua	175 e
1/32 sivua	90 e

Alennukset

Vuosialennus 20%
(neljä lehteä/vuosi)

joutsen-
merkki
tähän!

p ä ä k i r j o i t u s

Kohti syksyä!

Lehden levikkialueella on men-
neen kesän aikana ollut vilkas-
ta toimintaa. Suurimpana on ehkä
polttolaitoksen piipun kaatuminen
kesäkuun lopulla.

Polttolaitosryhmä juhlisti pii-
pun kaatoa kuohuviinin ja voilei-
pien voimalla Sarokkaan pihal-
la. Paikalla oli myös paljon muita
alueen asukkaita juhlistamassa ti-
laisuutta.

On todettava, että polttolai-
tosryhmä ansaitsee suurkiitoksen
sinnikkästä työstä kymmenen
vuoden aikana. Tämän toivoisi
näkyvän kaikkien alueen asukkai-
den myöhemmässä toiminnassa:

kun alkaa myydä omistamaansa
kiinteistöä, ei tarvitse enää selittää
mahdollisia polttolaitoksen hait-
toja. Polttolaitoksen poistumisella
on varmasti vaikutusta kiinteistön
hintoihin.

Kiitos kuuluu kaikille mukana
olleille.

Kuluvana kesänä kaupunginosa-
viikot ovat jatkaneet sinnikästä toi-
mintaansa. Toukokuussa oli Ha-
listen viikko, joka onnistui erittäin
hyvin ja Koroisten alue oli vahvas-
ta esillä tapahtumassa. Tapahtuma
edellyttää vapaaehtoisilta toimijoil-
ta vahvaa työpanosta.

Samaa on sanottavissa Maarian
alueella, jossa elokuussa järjestet-
tiin Maarian teatteri ry:n toimesta
kaupunginosaviikko. Suurkiitokset
kuuluvat järjestäjille ja vapaaeh-
toistoimijoille.

Kun olette tulleet kuluvaan kesän
aikana Halisten sillan yli, olet-
te varmaan huomanneet neljässä
lipputangossa liehuvan kaupun-
ginosamme oman lipun. Tämä
osoittaa, että alueellamme oma
identiteetti, jota juhlistetaan omal-
la lipulla. Liput tulevat liehumaan
vain kesäaikana ja lasketaan tule-
vana Turun päivänä.

Toimintaa on ollut runsaasti,
kiitos siitä kaikille ja hyvää syk-
syä.

Tapio Jokinen
vastaava
toimittaja

tervehdys

Paikalliselle kehittämiselle ja yhteisöl- lisyydelle on sosiaalinen tilaus

Leader on toimintatapa, jolla
kehitetään maaseudun elinvoimai-
suutta – yhdistystoimintaa, mik-
royritysten toimintaedellytyksiä,
osaamista ja yhteistyötä.

Leader-toiminta pitää sisällään
Leader-rahoituksen, -neuvonnan
ja hankkeet. Sen periaatteita ovat
muun muassa paikallinen kumppa-
nuus, hanketoiminta alhaalta ylös-
päin ruohonjuuritason tarpeista se-
kä yhteistyö ja verkostoituminen
eri sektoreiden ja alueiden välillä,
myös kansainvälisesti. Leader-toi-
minnan tavoitteena on innovatiivi-
nen, uusia toimintatapoja kokeileva
kehittäminen, joka edistää kestävää
kehitystä, elinkeinoja ja työllisyyttä.

Hallinto perustuu kolmikantape-
riaatteelle, jolloin hankerahoitukses-
ta päättävät asukkaiden, yhdistysten
ja paikallisen julkisen sektorin edus-
tajista muodostettu hallitus. Rahoit-
us tulee EU:n maaseudun kehittä-
misen maatalousrahastolta, valtiolta,
kunnilta sekä yksityiseltä sektorilta
osittain talkootyönä.

Yhteisöllisyys, asuinympäristöjen
viihtyisyys ja asukkaiden aktivointi
ovat Leader-toiminnan keskiössä.
Näitä asioita halutaan nyt edistää
Euroopan sosiaalirahaston kaut-
ta kaupunkien alueilla, jotka eivät
kuulu maaseuturahoituksen piiriin.

Kansalaistoimijalähtöinen pai-
kallinen kehittäminen kaupungeissa
alkaa vuoden vaihteessa PAIKAL-
hankkeena Turussa, Raisiossa,
Kaarinassa ja Salossa. Hankkeen

kautta rahoitetaan kaupunkiyhdis-
tysten pieniä alahankkeita, joiden
kohderyhmänä ovat työttömät ja
syrtäytymisvaarassa olevat. Pääta-
voitteet ovat osallisuuden lisäämi-
nen, syrjäytymisen ehkäisy ja työ-
listymisen edistäminen.

Varsin Hyvä ry on Turun seudul-
la toimiva Leader-ryhmä ja maa-
seudun kehittämisyhdistys, joka
koordinoi PAIKAL-hanketta yh-
teistyössä Salon seudulla toimivan
Ykkösakseli ry:n kanssa.

Toivotamme kaupunkien yh-
distykset ja asukkaat tervetulleiksi
mukaan paikalliseen kehittämisto-
mintaan!

Pia Poikonen
Varsin Hyvä ry:n toiminnanjohtaja

Tulp paseerul Aurajoe yläjuaksul

**Turkuseura toteutti jokavuotisen opastuskierroksensa tänä
keväänä katukävelynä Halisissa ja Aurajoen rantamilla.**

50 innokasta tutustujaa kokoontui
toukokuuisena kauniina kevättalana
Halisten kosken rannalle kuule-
maan, näkemään ja kokemaan Tur-
ku-oppaiden, **Susanna Reunasen**
ja **Liisa Ruontin**, seurassa, mil-
lainen on Halinen. Se on monikas-
voinen lähiö, josta löytyy niin mer-
kittävää vanhaa historiaa ja upeaa
luontoa kuin värikästä monikulttuu-
risuutta. Mutta se on toisaalta myös
ristiriitainen ja ennakkoluulojen ra-
sittama lähiö tai kaupunginosa.

Tiedätkö, että *Halinen* on Suo-
messa esiintyvä sukunimi. Se on
maassamme melko yleinen, tuhan-
nen tavallisimman sukunimen jou-
kossa.

Halinen on Suomessa suku-
nimen lisäksi myös paikannimi.
Maassamme on yhteensä kolme sen
nimistä paikkaa.

Halisten kylästä on ensimmäinen
kirjallinen maininta vuodelta 1352.
Kylämäellä on edelleen havaitta-
vissa vanha rakennustapa, jossa eri
toiminnoilla oli omat rakennuksensa.
Asuinrakennusten lisäksi kylä-
mäellä sijaitsevat talojen aitat, tallit
ja navetat.

Kävelykierroksen aikana py-
sähdyttiin muun muassa Halisky-
lässä, joka on yksi Turun Ylioppi-
laskylän suurimpia asutokohteita,

pohdittiin katujen ja kujien nimis-
töjä ja niiden merkitystä, arvail-
tiin Nummenpakan koulun Halisten
yksikön oppilaiden äidinkieliä ja
ihailtiin kauniita omakotitalojen pi-
haistutuksia.

Aurajoen rannoilta löytyi pol-
kuja, ulkoilureitistö, salaperäisiä
kumpuja, kuppikiviä sekä kallioke-
toa. Retken lopuksi oli halukkailla
mahdollisuus tutustua Vesilaitos-
museoon.

Liisa Ruonti

*Seuraa Turkuseuran ilmoittelua:
uusia kävelykierroksia on luvassa
viimeistään keväällä.*

*Katuretken opas Liisa Ruonti on
hypännyt kivilohkareiden päälle
toivottamaan osallistujat tervetul-
leiksi kierrokselle.*

Tule urkuparvelle laulamaan

Maarian kirkossa avataan ääniä
ja harjoitellaan virsiä kanttorin joh-
dolla sunnuntaisin ennen messun
alkua kello 9.30.

Halukkaita kutsutaan mukaan
kehittämään omaa sävelmien tun-
temusta ja iloitsemaan yhteisestä
laulamisesta.

Raunistulan apteekin iloinen henkilökunta kokoontui kuvaan. Apteekkari Raija Saarenpää on takarivissä toinen oikealta.

Raunistulan apteekki Pillerinpyöriytyksestä lääkeneuvontaan

Raunistulan apteekin palvelutiskin takaa löytyy mielenkiintoinen lasivitriini, jossa on esillä apteekki-toimintaan liittyvää historiallista esineistöä: pillerin valmistustarvikkeita, yrttipuristin, pulloja ja purnukoita, vanhoja lääkepakkauksia...

– Esineet kertovat siitä muutoksesta, mikä apteekkitoiminnassa on tapahtunut viimeisten vuosikymmenten aikana, kertoo Raunistulan apteekin nykyinen apteekkari **Raija Saarenpää**.

Apteekki teki linimentit ihmisille ja eläimille

Raunistulan apteekin toiminta alkoi tammikuussa 1948 Tampereentiellä vielä ny-

kyisinkin pystyssä olevassa kivitalossa apteekkari **Georg Liljan** toimesta.

Tuohon aikaan, 40-luvun lopulla, apteekkitoiminta painottui hyvin vahvasti lääkkeiden omaan valmistukseen. Apteekkihenkilökunta pyöriteli pillereitä, sekoitteli linimenttejä, tippoja ja pulvereita lääkärin määräysten mukaan ja vain harvoja lääkkeitä oli saatavilla tehdasvalmisteina.

Strählen pulveri ja Hoffmannin tipat olivat paikallisesti tunnettuja valmisteita, joita käytettiin laajalti moneen vaivaan.

Raunistulan asutus oli 40-50-luvun vaihteessa pientalovaltaista ja monissa talouksissa pidettiin kotieläimiä omiin tarpeisiin, mistä johtuen Raunistulan apteekissa valmistettiin myös paljon eläimille tarkoitettuja lääkkeitä.

Farmaseutti varmistaa turvallisuuden

Tampereentieltä Raunistulan apteekki muutti Satakunnantien varrelle vuonna 1990

ja nykyisiin tiloihin vuonna 2006.

Apteekkia hallinnoi tällä hetkellä sen historian viides apteekkari, proviisori Raija Saarenpää. Raunistulan apteekissa on panostettu asiakaspalveluun, apteekissa työskentelee apteekkarin lisäksi kaksi proviisoria ja lääketyöntekijää sekä seitsemän farmaseuttia.

Nykyään apteekista toimitetut lääkkeet ovat tehdasvalmisteita, lääkkeiden valmistus apteekissa on hyvin vähäistä. Tänä päivänä apteekin palvelut ovat painottuneet lääkeneuvontaan ja lääke-

Apteekki muutti kuvassa olevasta vanhasta kiinteistöstään pois 1969. Nykyinen apteekki sijaitsee Satakunnankadun ja Autistenkadun kulmauksessa.

vaihdon myötä hintaneuvontaan entisen pillerin pyöriytyksen sijaan.

Farmaseutin tehtävänä lääkettä toimitettaessa on varmistua siitä, että asiakas osaa käyttää saamaansa lääkettä oikein ja turvallisesti. Vielä 80-luvulla apteekissa ei saanut kertoa mitään reseptilääkkeistä, neuvonta oli lailla kiellettyä.

Nykyinen farmasiankoulutus antaa hyvän perustan lääkeneuvontaan, asiakkaalle kerrotaan lääkkeen vaikutustavasta, mahdollisista haittavaikutuksista sekä yhteisvaikutuksista muiden lääkkeiden kanssa.

Peruskoulutuksen lisäksi on kuitenkin tärkeää osallistua täydennyskoulutuksiin ja pitää omaa ammatitaitoa yllä jatkuvasti kehittyvällä alalla. Raunistulan apteekissa henkilökuntaa kannustetaan osallistumaan aktiivisesti erilaisiin alan koulutustilaisuuksiin.

Lahjatkin löytyvät apteekin hyllyltä

Teknologian kehitys on kulkenut aikaisempien vaikealuisten käsinkirjoitettujen reseptien aikakaudelta nykyiseen e-reseptiin. Raunistulan apteekista toimitettiin ensimmäiset sähköiset reseptit marraskuussa 2010 ja tänä päivänä niiden osuus kaikista lääkemääräyksistä on noin 90%.

Reseptilääkkeiden ohella apteekin valikoima sisältää huomattavan määrän itsehoitoon ja terveydenhoitoon painottuvia tuotteita.

Vitamiinivalmisteiden ja ravintolisien lisäksi apteekin hyllyiltä löytyy laitteita ja testejä terveydentilan omaehtoiseen seurantaan. Lisäksi apteekissa myytävät kosmetiikkasarjat täyttävät vaatvimmatkin laatuksiteerit tuotteiden turvallisuuden osalta. Tuotehyllyjen välissä seikkaillessa herää suorastaan shoppailun kipinä ja idea vaikkapa jouluostoksista apteekissa alkaa houkutella.

Suuri osa Raunistulan apteekin asiakkaista on liittynyt kanta-asiakkaaksi, mikä takaa bonusetujen lisäksi muun muassa kattavan lääkkeiden yhteisvaikutusten seurannan.

Apteekkari Raija Saarenpään mukaan Raunistulan apteekin asiakaskunta koostuu lähialueiden asukkaista, mutta hyvät liikenneyhteydet ja maksuttomat parkkipaikat tuovat asiakkaita myös laajemmalla alueella.

Apteekin mainoslauseeksi onkin muovautunut: ”Meille on helppo tulla – sujuvaa palvelua matkasi varrella”, mihin voi lisätä varmuudella, että palvelu tulee nopeasti ”kuin apteekin hyllyltä”.

Tuula Manner

Taidetta maaseudun kunniaksi!

Halisten kosken läheisyyteen viljapelon laitaa on ilmestynyt suurehko ympäristö- ja tilateos. Teos kohoaa maasta viiden teräksisen viljankorren muodossa. Kuuden metrin korkeudessa korsien päässä on vehnänjyvämäisiä esineitä, jotka osoittautuivat perunakuokkien metallipäiksi.

Halislaisella käsityönikkarilla, **Tommi Rantilla**, oli idea, joka muotoutui ympäristö- ja tilainstallaatioksi Valkkimyllynkujan puoleen väliin. Rantin mukaan teos

on kunnianosoitus Halisille ja sen ympäristön perinteiselle maaseudulle.

– Uskomatonta on, että vain parin kilometrin päässä Turun keskustasta on aktiivinen maaseutu maanviljelijöineen ja peltoineen, toteaa Tommi.

Teosta on ollut tekemässä lisäksi useita eritaustaisia halislaisia. Osalla mukana olleista ihmisillä ei ole ollut ennen kokemuksia taiteellisesta tekemisestä.

Vanhalta Frantsin tilalta löytyi useita vanhoja valokuvia, joita on esitelty

taideprojektin sivustolla.

Esa Tolas, vanha halislainen hänkin, löysi parisen kymmentä harvinaista valokuvaa muun muassa sillan rakentamisesta ja ajasta ennen patoa. Esalta löytyi myös kuvia maaseudun eläimistä ja ihmisistä. Lisää tietoa teoksesta ja sen tekemisestä löytyy taideprojektin nettisivustolta www.vehnalapset.fi.

Teksti: Annamari Tulla
Kuva: Tommi Ranti

Kesän kuvasatoa lehden levikkialueelta

Koroissa ja Halisissa vietettiin monta aurinkoista tapahtumaa - satoi tai paistoi. HalisIllassa vedettiin alueen oma lippu salkoon, julistettiin piirustuskilpailun voittajat, laulettiin ja puuhattiin koko perheen voimalla. Hamaron markkinat kokosivat alueen asukkaat taas yhteen. Koroisten niemellä tarjottiin taide- ja makuelämyksiä piknik-konsertissa. Ja Ori-kedolla neljä vuosikymmentä kohonnut polttolaitoksen piippu katosi historiaan.

Orikedon jätteenpolttolaitoksen piippu poistui maisemasta 26. kesäkuuta. Polttolaitoksen toiminta käynnistyi 1975 ja päättyi viime vuonna.

Timo Leinonen

M-L Haapa-aho

Musiikkia, kirjoja ja maisemia Maariassa

Maarian kaupunginosaviikolla 10.-16. elokuuta Paimalan Wanhan Koulun entiset oppilaat kokoontuivat jälleen, tänä vuonna Huiskula Oy:n tiloissa. Mukana oli yli 60 oppilasta muistelemassa ja iloitsessa jälleennäkemisestä. Kaikkia entisiä oppilaita ei tavoitettu. Heidän yhteystietonsa voi lähettää allekirjoittaneelle.

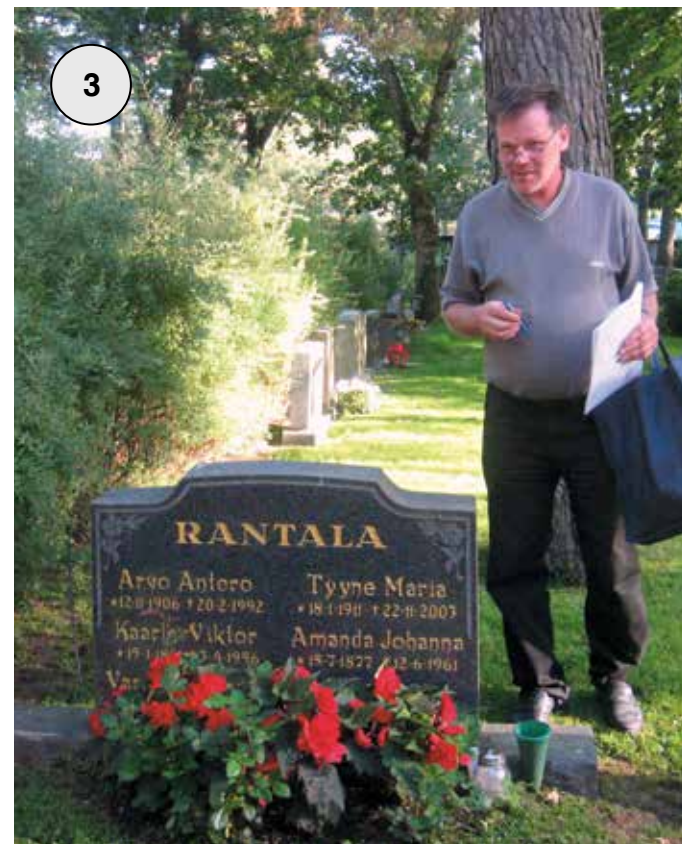
Maarialaiset kirjailijat **Raimo Lähteenmäki** (vas.), **Mauri Kivelä** ja **Heikki Etokari** esittelivät teoksiaan kirjastossa (kuva 1). Liikunnallista ympäristökulttuuria viikolla edusti kaksi tapahtumaa, Moisio kuntosalan ja Pyhtymäen lenkin keskustelevat kierrokset (kuva 2).

Kärsämäen hautausmaan ja kappelin esittelykierroksella **Kai Kaituri** kertoi paikalle siunatuista maarialaisista kuten **Kaarlo** ja **Amanda Rantalasta** sekä heidän pojastaan **Arvosta** (kuva 3). Rantalat esiintyvät Maarian Teatterin esittämässä sukutrilogiassa *Kaksi Maariaa – punavalkoinen sukukunta* ja *Mustat autot Maarian yössä – 30-luvun kiellot ja käskyt*. Kolmas, sotavuosien jälkeistä aikaa käsittelevä osa on tekeillä.

Perinteisessä Myllyojan Puutarhakonsertissa konsertoivat maailmanlaajuisissa kilpailuissa palkittu viulisti **Maxim Larionov**, 9, herkkä ja samalla voimakas pianotulkitsija **Maria Kamchilina-Larionova** sekä säveltäjä, alttoviulisti **Oleg Larionov**, joka siirtyy Turun sinfoniaorkesterista Kuopion kaupunginorkesterin alttoviulun äänenjohtajaksi. Illan solistina lauloi sopraano **Aurora Marthens**, todellinen tulevaisuuden lupaus Suomelle. Larionovit konsertoivat seuraavan kerran Myllyojalla 10.10. ja 12.12. (kuvat 4-5).

Musiikkilämyksiä tarjosivat myös naiskuoro **Luminos** ja basso-baritoni **Juha Kotilainen** (kuva 6).

Päivi Eskola
paivies@gmail.com

M-L Haapa-aho

Kevät valtasi nuoret taiteilijat

Halisten koulussa järjestettiin jälleen piirustuskilpailun. Aiheena oli Kevät Halisissa. Voittajien nimet julistettiin Halisillassa 21. toukokuuta.

1. B luokka

1. Angelika Kirilov
2. Joachim Heinonen
3. Jemima (työssä ei ollut sukunimeä)

1. C luokka

1. Katriina (työssä ei ollut sukunimeä)
2. Emmi (työssä ei ollut sukunimeä)
3. Anas Didir

2. B luokka

1. Saja Sorani
2. Samet Öztürk
3. Lidia Kumpuvuori

Angelika Kirillovin voittoisassa piirustuksessa kevät tulee kohisten.

2. C luokka

1. Claudia Varik
2. Farhadullah Mangal
3. Arwa alFarege

1-2. D luokka

- Aram Azaran

Sauli Forsman

Turun filharmonisen orkesterin vaskikvartetti musisoi historiallisella Koroisten niemellä piknikkonsertissa 2. kesäkuuta. Kuvassa pasunistit Anna-Liisa Lindberg ja Saara Indermühle. Tuulisessa kesäsäässä soivat keveät klassiset sävelmät, Bellmanin juomalaulut ja jazzklassikot.

Sauli Forsman

Yleisö nautti musiikista ja partiolaisten letuista. Piknikkonsertti oli osa Halisten kaupunginosaviikkoa ja kulttuurikuntoilun teemaviikkoa. Sen järjestivät Turun kaupungin vapaa-aikatoimiala, PARTY parempaa työtä ja toimintakykyä -hanke sekä Halinen-Räntämäki ry.

Hamaron vilkas risteys saa liikennevalot

Aurinkoinen sää helli perinteisiä Hamaron markkinoita kesäkuun kolmantena päivänä alkukesän sateiden keskellä.

Markkinäväkeä viihdyttivät musiikillaan ja juonnoilla isä ja poika, **Jorma** ja **Vili Lehtelä**. Makkaraa ja muurinpohjalettuja nautiskeleva yleisö tutustui myös Tammiston ruusutarhan, Laineen puutarhan, Avon-kosmetiikan, Sita-jätehuolto-yhtiön, Laku-Tapsan ja muiden yhteistyökumppaneiden tuotteisiin.

Hamaron pienkiinteistöomistajain yhdistyksen puheenjohtaja **Arja Iho** kertoi tervehdyspuheessaan, että Hamaronkadun, Vanhan Tampereentien ja Tengströminkadun risteysalue saa kuluva vuoden aikana liikennevalot ja samassa yhteydessä koko risteysalue rakennetaan uudestaan.

Uudistuksen tavoitteena on parantaa vilkasliikenteisen risteuksen turvallisuutta ja toimivuutta. Omakotiyhdistys on kiirehtinyt asiaa useiden

vuosien ajan. Sen toivotaan vaikuttavan ylinopeuksien vähenemiseen Vanhalla Tampereentiellä ja Hamaronkadulla.

Arja Iho kehotti myös alueen asukkaita ottamaan rohkeasti yhteyttä Turun pientalojen keskusjärjestön kotitalkkariin ja tilaamaan apua piha- ja kotitöihin.

Tiedot Turun pientalojen keskusjärjestön kotitalkkaritoiminnasta: www.turunpientalot.fi

Halisillan aluksi kesä toivotettiin juhlallisesti tervetulleeksi 21. toukokuuta: partiolaiset Janina Raunio (vas.) ja Elisa Teräväinen nostivat Halisten ja Koroisten alueen oman lipun salkoihin Halisten sillalla.

Halistsillalla liehuu nyt Koroisten alueen oma kaupunginosalippu

Ennen Halisillan alkua www.koroinen.fi:n päätoimittaja **Tapio Jokinen** antoi Halistsillalla 21.5.2015 kello 16.30 merkin Maarian Kämmekeiden partiolaisille nostaa Koroisten alueen uusi kaupunginosalippu Halistsillan salkoihin. Erityisopettaja **Pekka Vaaherkumpu** juhlisti hetkeä juhla-fanfaarilla.

Lipun on suunnitellut kuvataiteen ja teknistentyön lehtori **Tommi Ranti**. Lipulla toi-

votetaan niin kesä kuin ihmiset tervetulleeksi Koroisten alueelle. Lippu kuvastaa alueen maaseutumaisuutta, kävelyreittejä ja pinnanmuotoja. Lipun värikkäys taas ilmentää alueen asukkaiden monikulttuurista taustaa.

Teksti ja kuvat: Timo Leinonen

Reippaita Halisillan esiintyjä löytyi lavalle muusikko Jorma Lehtelän seuraksi Halisten koulun pihalla.

Suomen kielen linjan opiskelijat Iouri Fedotov ja Andrei Liski grillaavat Impivaarassa.

Suomen oppimiseen tarvitaan suomalaisia ystäviä

Suomi tulee tutuksi, kun Maarian seurakunnan vapaaehtoiset ja Turun kristillisen opiston suomen kielen opettajat tekevät yhteistyötä.

Suuri osa Turun kristillisen opiston maahanmuuttajaopiskelijoista naurahtaa kysymyksille ”onko sinulla suomalaisia ystäviä?” ja ”kenen kanssa puhut suomea?”.

Tutustuminen on vaikeaa, kun kielitaito ei ole vielä sujuva ja kulttuuri tuntuu vieraalta. Kehittyvän kielitaidon, Suomeen sopeutumisen ja hyvinvoinnin kannalta on kuitenkin tärkeää,

että opittavaa kieltä puhutaan ja sitä kuullaan muuallakin kuin vain oppitunneilla.

Mölkkykin opettaa suomea

Maarian seurakunnan vapaaehtoisten ja opiston suomen kielen linjojen opiskelijat tapasivat toukokuussa.

Sää oli kylmä, mikä saattoi olla syynä siihen, että Impivaaran grillikatokselle saapui lopulta vain muutama opiskelija ja sama määrä vapaaehtoisia. Tapaamisen tavoite kuitenkin saavutettiin eli illan aikana tutustuttiin, puhuttiin suomea, grillattiin ja pelattiin mölkkyä.

Pihatalkoot Räntämäessä

Tapaamisia jatketaan tämän lukuvuoden aikana. Yhdessä Maarian seurakunnan vapaaehtoisten ja opiston suomen opettajien kanssa keksitään lisää tällaisia pienellä organisoinnilla syntyviä tapahtumia, joissa maahanmuuttajat ja kantaväestö viettävät aikaa yhdessä.

Syksyn aikana järjestetään jälleen esimerkiksi pihatalkoot, joista kiinnostuneet voivat jo ilmoittautua tämän jutun kirjoittajalle.

Talkoissa siistitään Räntämäen kadunvarsia ja bussipysäkejä sekä tullaan avuksi alueen asukkaiden omillekin pihaille.

Talkootöitä tehdessä on helppo jutella erilaisista kulttuureista, oppia toisilta ja toisista.

Makunystyrät hereille

Maahanmuuttajia rohkaistaan mukaan myös jo olemassa oleviin tapahtumiin, kuten Halisiltaan ja Koroisten kyläpäiville. Niihin on helppo tulla koko perheen kanssa.

Tänä syksynä aloitetaan säännölliset kokoontumiset Halisten seurakuntatalolla, missä voidaan esimerkiksi tutustua erilaisiin ruokakulttuureihin yhdessä.

Laura Tikkanen
laura.tikkanen@tk-opisto.fi

Illallinen kaupungin taivaan alla kalifornialaiseen tapaan

Moottoripyöräpoliisi jakaa lapsille tarroja nimikirjoituksen kera.

Kansallisuuksien kirjo väritti taivasalla järjestettyä yhteisöllistä Kaliforniassa. Paimalalainen Päivi Eskola pääsi makuihin mukaan.

Lauantaina 29.8. Halisissa, kuten monessa muussakin paikassa Turussa, kaupunki järjesti *Illallisen Turun taivaan alla*. Mahtava idea! Juuri tällaisia tarvitaan ihan jokaisessa kaupunginosassa. Pitkät pöydät, valkeat pöytäliinat – kerrassaan juhlovaa!

Satuin olemaan Piilaaksossa, Kalifornian Sunnyvale-kaupungissa juuri sopivalla hetkellä, kun poikani

kodin lähiympäristössä järjestettiin yhteinen ”Community Supper”, yhteisöllinen illallinen.

Koko maailman herkkuja

Sunnyvale on melkein Turun kokoinen kaupunki, noin 160 000 asukasta. Illallisella kaupunki tarjosi limsat ja pizzat: pepperoni ja margariita, isoja paloja, jokaiselle

useita siivuja. Alueen monitoimitalo toi kertakäyttöiset ruokailuvälineet ja osallistujat kantoivat omia ruokiaan yhteisille tarjoilupöydille.

Mukaan sai tulla vapaasti ilman ilmoittautumista, ja niin paikalla olikin noin 500 henkeä vapaasti laskettuna. Ja erilaisia etnisiä ruokia ylitsevuotavan runsaasti.

Koska Piilaakso on melkoinen eri kansallisuuksien ja uskontojen riemusekoitus työpaikkojen keräämänä, tässäkin tilaisuudessa ei väriä eikä kielten kirjoa puuttunut. Itselleni kasvis-syöjänä eritoten intialaisten noutopöytä oli täydellinen makuelämys.

Poliisi ja palokunta tutuiksi

Poliisi toi esiteltäväksi kaksi upeaa isoa moottoripyöräänsä ja poliisiauton. Palolaitos taas esitteli uutta hienoa paloautoaan.

Lapset saivat heiltä tarroja ja nimikirjoituksia – ja tie-

tenkin vanhemmat räpsyttivät kameroitaan. Niin myös yksi suomalainen isoäitikin.

Vieressä oli hämmästyttävän monipuolinen leikkikenttä, joten lapset pysyivät toimessa ja liikkeessä vielä, kun vanhemmat olivat valmiit siirtymään kotiin.

Eri kansallisuuksista tulleet lauloivat lähtömaidensa lauluja, pakko ei ollut, mutta monia mielenkiintoisia ryhmiä esiintyi.

Ja keskustelua syntyi, tapasinpa ihan sattumalta yhden kaupunginvaltuuston jäsenenkin. Kävi ilmi, että Sunnyvalessa on monia samankaltaisia ongelmia kuin meilläkin Turussa, taidan jatkaa keskustelua hänen kanssaan ratkaisuihin siellä ja meillä.

Uskon, että illallinen Turun taivaan alla onnistui hyvin, jatkukoon tapa joka-vuotisena.

Teksti ja kuvat: Päivi Eskola

Kaupunkilaiset odottelevat illallista.

Valmista oma jouluseimi

Kesä on tuskin takana, kun jo joulusta häämöttää!

Joulun tulon voi valmistautua osallistumalla seimikurssille 3.10.2015 klo 10-15 Pallivahan seurakuntakeskuksessa. Kurssilla valmistetaan seimen hahmoja. Kurssille mahtuu 10-15 osallistujaa. Osallis-

tumis- ja materiaalimaksu on 10 euroa.

Kurssin ohjaajana on taiteilija Leena Törmä. Hänen ja muiden taitajien kädenjälki on näkynyt Maarian pappilan suuressa jouluseimessä useana vuonna. Jälleen adventtina avattavaan seimeen on tulossa uusia hahmoja.

Sujuvaa apteekkipalvelua matkasi varrella

Raunistulan Apteekki

Meille on helppo tulla!

P Ilmaiset parkkipaikat oven vieressä

♿ Invapaikka, pyörätuoliluiska ja automaattiovet

Avoimena: arkisin 9-19 ja lauantaisin 9-15

Autistenkatu 1, Turku (Satakunnantien varrella)
p. 02 231 7728 | www.raunistulanapteekki.fi

Viikatteella näyttäminen käy kätevästi, kun vain osaa tekniikan.

Virnamäellä talkoiltiin niityn ja Aurajoen hyväksi

Kesä näytti vihdoin parhaat puolensa, kun Aurajokisäätiö järjesti osana VEERA-hanketta heinätalkoot Halisten Virnamäellä. Elokuun 5. päivänä joukko talkoolaisia lähti matkaan Aurajoen opastuskeskus Mylärintalolta yläjuoksulle kohti jokirantaa. Tehtävinä oli niittoa, haravointia sekä heinän seipäälle nostoa.

Aika helppoahan se heinän- teko lopulta oli, mutta kuumaa siinä tuli ja aikaa kului. Ilman talkoolaisia ei työtä olisi saatu tehtyä, joten kiitos heille!

Talkoiden jälkeen olikin aika ihastella kättensä töi-

tä ja kaunistunutta maisemaa, joka näkyy joen toiselle puolelle Hämeentiellekin. Toivottavasti innostusta riittää seuraavinkin vuosina ja Virnamäen niittotalkoista voisi tulla vuosittainen perinne. Tavoitteena on myös,

että niittoaluetta voitaisiin laajentaa koko rinnenäylylle.

Arvokkaat rannat säilytetään rikkaina

Virnamäellä niitettiin heinää ja kerättiin se seipäille, jotta alueelta saataisiin vähennettyä ravinteita ja samalla hoidettua Aurajoen kulttuurimaisemaa.

Rantaniittyjä on laidunnettu ja niiltä on korjattu eläimille rehua talvea varten perinteisen karjatalouden ai-

kana. Pitkällisen hoidon seurauksena niukkoihin ravinneoloihin sopeutuneet kasvilajit ovat päässeet runsastumaan alueilla.

Kun perinteinen karjatalous väistyi tehokkaamman maatalouden tieltä, perinnebiotooppien hoito väheni. Tällöin alueet rupesivat pusikoitumaan ja rehevöitymään, jolloin avoimille alueille ja vähäisiin ravinneoloihin tottuneet kasvit uhanalaisuivat.

Hoitamalla entisiä perinnebiotooppeja ei siis muokata vain maisemasta kauniimpaa ja avoimempaa, vaan edistetään myös luonnon monimuotoisuutta. Perinteisten kasvien leivittäytyessä alueelle myös esimerkiksi perhoslajien monimuotoisuus lisääntyy.

Ravinteet oikeaan käyttöön

Rantaniittyjä hoidettaessa parannetaan myös vesistön tilaa, kun valuma-alueelta kerätään pois ravinteita, jotka voisivat valua veteen. Kun kerätyn kasvillisuuden saa vielä käytettyä eläinten rehuna, on toiminta ravinteiden kierrätystä parhaimmillaan!

Toinen vaihtoehto ranta-alueiden hoitoon on laidunnus, jolloin ihmistyön määrä vähenee huomattavasti ja maisema avartuu kuin itsestään.

VEERA suojelee vesiä

VEERA on Aurajokisäätiön hallinnoima vesien- suojeluhanke, jonka muut toimijat ovat Paimionjoki- yhdistys sekä Salossa toimiva Vesistökliniikka ry. Hanke saa rahoitusta Ympäristöministeriön RAKI-ohjelmasta.

VEERAn tavoitteena on innostaa tavallisia ihmisiä vesiensuojeluun ja ravinteiden kierrättämiseen. Yksi keino tähän ovat talkoot, joissa pääsee itse konkreettisesti tekemään asioita vesistöjen eteen. Lisäksi järjestämme mm. luentoja vesistönsuojelullisista aiheista.

Lisätietoja hankkeesta saa projektikoordinaattori Sanna Laantilta, sanna.laanti@aurajoki.net, p. 044 775 3740 tai osoitteista www.aurajoki.net/ veera.php ja www.facebook.com/veerahanke.

Sanna Laanti
Aurajokisäätiö

Virnamäen alueen hoito on tärkeää, sillä se on osa Aurajoen valtakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa.

Kala kävi onkeen Halisissa

Turun Kala ja Erä ry järjesti KoroiSet-lehden kanssa yhteistyössä onkikilpailun Aurajoella Halisissa kesäkuun 6. päivänä. Kisa on muodostunut jo perinteeksi.

Kilpailun suurimman kalan, 810-grammisen lahnan, sai **Jarmo Turklin**. Kisaan otti osaa 26 kilpailijaa.

Turun Kala ja Erä ry sekä kilpailijat kiittävät KoroiSet-lehden päätoimittajaa **Tapio Jokista** onkiharrastuksen vahvasta tukemisesta.

Tulokset:

Naisten sarja: I Leena Fagerström KK, 2738 g; II Sinikka Mäkinen TK, 2460 g; III Vuokko Sirkiä PET, 1894 g.

Mies veteraanit: I Erkki Turklin NSUK, 5692 g; II Mauri Fagerström KK, 3929 g; III Asko Korsman NSUK, 3 69 g.

Miehet yleinen: I Petri Luoma-Keturi Onki 86, 5803 g, mikä oli myös kilpailun suurin saalis; II Timo Turklin NSUK, 3001g; III Jarmo Turklin NSUK, 2301 g.

Teksti ja kuva: Pentti Levonen

Suurimman saaliin onki Petri Luoma-Keturi. Salakkamäärä oli 5803 g:n. Kappalemäärää ei laskettu, mutta tiuhaa on tahti ollut – aikaa oli napsia 5 tuntia.

HUIPPUTARJOUKSIA!

www.rinta-jouppi.com

ja www.auto.fi

yli
2500
vaihto-
autoa

yli
350
matkailu-
ajoneuvoa

Kaikista voit tehdä kaupat myös meillä. Tervetuloa!

TURKU, Piiskakuja 10
puh. 020 777 2430

Netissä yli 2500 ajoneuvoa:
www.rinta-jouppi.com
tai www.auto.fi

AVOINNA
MA-PE 9-18, LA 10-15

Rinta-Joupin Autoliike

Puhelun hinta 0207-alk. numeron lankapuhelim. 8,28 snt/puhelu + 7 snt/min (alv 23%), matkapuhelim. 8,28 snt/puhelu + 17 snt/min (alv 23%)

AMMATTILAATUA KAAJALTA!

MS 201 C-M
 Odotettu M-Tronic malli!
 - 1,8 kW / 2,4 hv
 - Paino vain 4 kg!
 - Ammattisaha!

TARJOUS 699 €
UUTUUS!

NYT ERÄ TARJOUS-HINTAAN 795 €

BR 600 REPPUPUHALLIN
 Tehotykki!
 Ammattilaisten suosikki!
 - 64,8 cm3 moottori!
 - Max. ilmamäärä 1720 m3/h

FS 490 C-EMK RAIVAUSSAHA
 Ammattimalli!
 - 51,6 cm3 / 3,3 hv
 - Ergostart-kevytkäynnistys
 - M-Tronic

KAMPANJA-HINTA 990 €

FS 50 C-E RUOHOTRIMMERI
 - Automaatti siimapää
 - Ergostart-kevytkäynnistys

KAMPANJA-HINTA 249 €

KAAJAN KONELIIKE
 Vanha Tampereentie 205 Turku
 Ma-pe 9-17 • p. 02 255 0452
www.kaajakoneliike.com

Orion / Tomi Parkkonen

Orionilla vahva vuosi

Valtaosa Orionin myymistä ja markkinoimista tuotteista tehdään yrityksen omissa tehtaissa.

– Meillä on nyt kansainvälisillä markkinoilla valmiina kahdeksan omaa alkuperälääkettä.

– Viimeisen viiden vuoden aikana meidän lääkekehitysprojektiemme määrä on kolminkertaistunut.

– Onhan myös fakta, että meillä on tullut kaksi positiivista tulosvaroitusta alkuvuoden aikana. Alkuvuoden myynnit ovat menneet paremmin kuin arvioimme.

Edellä sanotut ovat Orionin tutkimuksen ja tuotekehityksen johtoon kuuluvien lausuntoja hiljan Turun tehtaalla järjestetystä tutustumis- ja taustoitustilaisuudesta. Eli lyhykäisesti: lääkekonserni Orionin vuosi on sujunut vahvasti.

– Valtaosa meidän myymistä ja markkinoimista tuotteista tehdään meidän omissa tehtaissamme.

Tehdään sekä näitä rinnakkaistuotteita, mitä markkinoimme, mutta myös meidän alkuperätuotteemme. Rinnakkaistuotteita, mitä me teemme, myydään paljon Pohjoismaissa ja Itä-Euroopassa ja alkuperätuotteitamme ympäri maailmaa, muun muassa Yhdysvalloissa partnereidemme toimesta, tiivistää Orionin lääketutkimuksen johtaja, professori **Antti Haapalinna**.

– Suomi on tärkeä kotimarkkina-alue: olemme markkinajohtaja ja suurin toimija millä tahansa mittarilla mitattaessa Suomessa, vaikka maailmanlaajuisesti olemme sijaluvulla 60–70.

– Silti olemme myös huomattava vientiyritys, sanoo Haapalinna.

Alkuperälääketutkimuksessa Orionin terapia-alueet, joihin keskitytään, ovat syöpä ja keskushermostosairaudet. Neurologiset sairaudet ovat sellaisia, missä esimerkiksi

vanhuus usein tuo mukanaan keskushermostorappeumaan ja siihen liittyviä oireita. Parkinsonin ja Alzheimerin taudit ovat suurimpia ja tunnetuimpia tauteja tässä ryhmässä.

– Molemmilla terapia-alueilla teemme myös yhteistyöprojekteja muiden lääkeryritysten kanssa, vahvistaa Orionin lääkekehityksen johtaja **Taru Blom**.

Kaksi uutta jättipartneria

– Mehän olemme saaneet vuoden sisällä kaksi isoa maailmanlaajuista partneria. Viemme yhdessä eteenpäin tuotetta Alzheimer-hankkeessa, jossa yhteistyötä tekee kanssamme **Janssen**. Janssen kuuluu yhdysvaltalaiseen **Johnson&Johnson**-konserniin. Olemme juuri nyt lääkkeen kehittämisessä toisessa potilastutkimusvaiheessa.

– Syöpäpuolella meillä on sopimus **Bayerin** kanssa viime vuoden kesäkuulta. Siinä viedään eteenpäin viimeisessä eli kolmannessa tutkimusvaiheessa prostata- eli etu-

rauhassyöpälääkettä. Se on yhdessä tekemistä ja maailmanlaajuinen tutkimus, jossa on mukana yli 300 sairaalaa ympäri maailmaa.

– Meillä on sellainen strategia, että kehitämme patenttisuojaajia lääkkeitä eli omia alkuperälääkkeitä ja partneroimme sitten, kun tiedämme riittävästi niiden vaikutuksesta potilaisiin. Pyrimme aina löytämään maailmanlaajuisen partnerin, paljastaa Orionin lääkekehityksen johtaja Taru Blom.

Orion tekee siis yhteistyötä maailmanlaajuisesti.

– Meillä on sellaisia hankkeita ja yhteyksiä, joissa osa tutkijoista on Yhdysvalloissa ja osa Intiassa ja osa täällä meillä. Videokokouksissa eri maanosista keskustellaan samanaikaisesti yhteisestä projektista: miten menee ja sovitaan, mitä tehdään seuraavaksi. Tämä yritysten välinen kumppanuus korostuu tutkimuksessa, mutta myös kaikki Suomen yliopistot, joissa lääketutkimus on ohjelmassa jollain tavoin, ovat

Orion / Robert Örtten

Suomio on Orionin tärkeä kotimarkkina-alue. Lisäksi Orion on huomattava vientiyritys.

Orionin Turun tehtaan edustuskasvot muokkautuvat melkoisesti ensi kevääseen mennessä. Julkisivu päällystetään valkoisilla keraamisilla laatoilla. Sisältä rakennus kokee koko lailla täydellisen muodonmuutoksen. Hissit saavat oma elementtinsä niin sanottuun Farmoksen puoleiseen pätyyn. Urakkasummaltaan merkittävään hankkeeseen uskoo vahvasti kiinteistöpäällikkö Heikki Lempinen.

Monitilatoimisto vie Turun Orionin uuteen aikakauteen

Turun Orion saa ensi keväänä energiatehokasta ja uuden ajan toimistoajattelua edustavan toimistorakennuksen uudeksi julkisivukseen. Mittavan peruskorjauksen jälkeen toimistorakennus uudistuu etenkin sisäisellä

monitilatoimisto-konseptillaan: on paljon muunneltavissa olevaa tilaa ja eri käyttötarkoituksille varta vasten tehtyjä tiloja. On avonaista tilaa ja hiljaisia huoneita jotka palvelevat keskittymistä vaativaa työtä.

– Tavallaan on kyse kulttuurin muutoksesta. Tämän päivän toimistotilan tarve on hyvin erilainen kuin 70-luvun koppitoimistolla. Eli on paljon liikkuvaa työtä, ja ihmiset ovat paljon muualla kuin istumassa omassa toimistossaan, kertoo kolmesta vuotta Orionin kiinteistöpuolella työskennellyt **Heikki Lempinen**.

Kiinteistöpäällikkö Lempinen sanoo monitoimitilojen olevan haasteellista. Avotilassakin on oltava hyvä ilmanvaihto ja yhtä lailla avotilan valaistus asettaa haasteita. Ja tietenkin akustiikka myös, tunnustaa Lempinen, mutta sanoo uskovansa, että projektista tulee onnistunut.

Rakennettaessa on käytössä BREEAM-kiinteistöympäristösertifikaatti. Sillä ohjataan rakentamista niin, että päästään mahdollisimman energiatehokkaisiin ratkaisuihin.

Maalämpöä käytetään hyväksi. Aurinkoenergiankin hyödyntämistä selvitetään.

– Maalämmön hyödyntämiseen tarvittava peräti noin 20 metriä syvä ”pumppauskaivo”, jonka halkaisijakin on metrin, on jo porattu, perustelee valmistumisen yhteydessä käyttöön otettavaa uutta lämpö- ja viilennyslähdetä kiinteistöpäällikkö Lempinen.

– Tavoitteena kaikinensa hankkeessa on se, että ihmisillä olisi mahdollisimman hyvät työskentelyolosuhteet.

– Rakennukseen on tässä vaiheessa määrä sijoittaa 80–100 henkeä. Tilat ovat väljiä nyt alkuun, tilatehokkuutta on jatkossa mahdollisuus nostaa.

– Rakennukseen sijoittuu hyvin erilaista henkilöstöä Orionin eri organisaatioista: myynnistä, markkinoinnista, tuotannosta, ehkä tutkimuksen ja kehityksen piiristäkin. Tämä on suurin yksittäinen toimistoalueemme siirrettävien tilaratkaisuihin. Bruttokerrosneliömäärä on noin 3500 neliötä, kertoo kiinteistöpäällikkö Heikki Lempinen.

Tengströminkadun Orionin lääketehdas on laajentunut jatkuvasti vuosien mittaan. Melkoinen rakennusmassa on jo tontilla. Aika paljon, lähes puolet, rakennusoikeudesta on vielä käyttämättä. Töitä on riittänyt huikean korkeille nostureille jo toista vuotta.

mukana yhteistyöverkostossamme, kertoo Orionin lääketutkimuksen johtaja Antti Haapalinna.

Alkuperälääkkeet merkittäviä

– Meidän logiikkahan on: kehitämme yhdessä, han-

kimme osaamista ja jaamme riskiä, Taru Blom korostaa alkuperälääkkeiden merkitystä tehtaalle.

– Meillä pitää olla paljon niitä alkuperälääkelahtöjä, jotta niitä saadaan myös markkinoille asti. Ja vaikka niin sanotut rinnak-

kaislääkkeet ovat meilläkin nyt suurempi volyymiltään kuin alkuperälääkkeet, niin kate ei ole yhtä hyvä. Niin, ja jos rinnakkaislääke tulee kannattamattomaksi, se on yleensä pakko poistaa tuotannosta, paljastaa karut lait Orionin lääkekehityksen

johtaja Taru Blom.

Orionin tuoreimmasta osavuositarkastuksesta (1-6/2015) tarkkasilmäinen talousasiantuntija voi nopeasti löytää myös erikoisuuksia. Voitto on tuona jaksolla ollut liikevaihdosta jopa 30,2 prosenttia. Ja sijoitetun

pääoman tuotto 45,3 prosenttia. Ja kuuluisa kvartaaliluku olkoon vaikka lääkeliiketoiminnan liikevoitto viime vuosineljänneksenä (4-6): peräti 75,8 miljoonaa euroa. Myös eläinlääkkeiden kasvu oli 33,2 prosenttia.

Luvut kielivät hyvää jatkoa myös Orikedon-Kärsämäen tehtaan 700 hengelle. Ja myös Salon uuden pakkaamon välle.

Teksti: Jussi Nurmi

Orionin lääkekehityksen johtaja Taru Blom ja lääketutkimuksen johtaja Antti Haapalinna iloitsevat kansainvälisistä yhteistyöhankkeista.

Alkuperälääketutkimuksessa Orionin terapia-alueet, joihin keskitytään, ovat syöpä ja keskuhermostosairaudet.

Mäntykoti muutti Räntämäkeen Riihivainiolle

Mäntykoti-pitkäaikaisyksikkö muutti Räntämäkeen Niuskalantielle toukokuussa 2015.

Vuoden 2015 alussa voimaantulleen ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain (ns. vanhuspalvelulaki) muutoksen mukaan iäkkäiden henkilöiden arvokasta elämää tukeva hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa pitkäaikaisena laitoshoidona vain lääketieteellisillä tai asiakas- tai potilasturvallisuuteen liittyvillä perusteluilla.

Turun kaupungin vanhuspalveluissa pitkäaikaisessa ympärivuorokautisessa hoidossa oli 1880 asukasta marraskuun lopussa 2014. Asukkaista 54,7 % oli laitoshoidossa. Noin 38 %:lle palvelu oli järjestetty osto-palveluna. Tehostetusta palveluasumisesta noin 70 % on järjestetty ostopalveluna.

Hallituksen esityksessä palvelujen kattavuuden osalta on vuodelle 2017 kirjattu seuraavat tavoitetasot 75 vuotta täyttäneiden väestön osalta: vanhainkodit ja pitkäaikainen laitoshoido terveyskeskuksessa 2 % ja tehostettu palveluasuminen 7 %.

Turkulaisesta 75 vuotta täyttäneestä väestöstä oli pitkäaikaisessa laitoshoidossa 6,3 % ja tehostetussa palveluasumisessa 4,3 % vuoden 2013 lopussa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää laitoshoidon purkamista. Ympärivuorokautisen hoidon sisäisen palvelurakenteen osalta tavoitteena on, että 75 vuotta täyttäneestä väestöstä 5,0 % on tehostetussa palveluasumisessa ja 4,9 % on laitoshoidossa. Tämä rakennemuutos on kirjattu Turku 2029 strategiaan sisältyvän Vanhuspalvelusuunnitelmaan (vuosille 2014–2016).

Ympärivuorokautisen hoidon tilatarveselvitykseen on kuvattu ympärivuorokautisen hoidon nykyisten tilojen muutostarpeet ja tilojen jatkokäyttö sen jälkeen, kun ympärivuorokautinen hoito on saanut korvaavia tiloja.

Mäntykodissa toiminta oli laitoshoidoa, ja toiminnan muutokselle tehostetuksi palveluasumiseksi ei ollut edellytyksiä

nykyisissä tiloissa.

Mäntykodissa Luolavuorentie 2:ssa oli 64 laitosasukasta. Rakennemuutoksen tekeminen edellyttää toimitiloilta sitä, että asukkailla on yhden hengen huoneet omilla wc-tiloilla. Mäntykodissa 31 % asukkaista asui 3–4 hengen huoneissa ja vain 10 %:lla asukkaista on yhden hengen huone. Kahden hengen huoneet ovat kooltaan 17–21 m². Ainoastaan kolmessa 28 asukashuoneesta oli oma wc-tila. Huonokuntoisten ja paljon apua tarvitsevien vanhusten hoitaminen ahtaissa tiloissa oli riski sekä asukasturvallisuuden että työsuojelun näkökulmasta.

Asianmukaiset, korvaavat tilat mahdollistivat myös toiminnan muutoksen laitoshoidosta tehostetuksi palveluasumiseksi. Asukkaan näkökulmasta muutos tarkoittaa toisaalta hoidon maksujärjestelmänmuutosta – asukas maksaa erikseen asumisen, ateriat, hoidon ja palvelun – ja toisaalta sitä, että yksikön toimintaa kehitetään entistä asukaslähtöisemmäksi ja toimintakykyä ylläpitävämmäksi toiminnaksi.

Toimintaan soveltuvilla tiloilla on merkitystä myös henkilöstöresursoinnin näkökulmasta. Näin ollen myös suunnitelma korvaavista tiloista tulee vaikuttamaan toiminnan kustannustehokkuuteen. Turun kaupungin kiinteistöliikelaitos sai tarjouksen korvaavista tiloista Mäntykodin toiminnalle sekä Attendo Oy:ltä (Riihivainio, 45 paikkaa), Mainio Vire Oy:ltä (Virekoti Yli-Maaria, 48 paikkaa).

Muutto uusiin yksiköihin tapahtui toukokuussa 2015. Nyt kesän aikana Mäntykodin Räntämäen asukkaat ja omaiset sekä henkilökunta ovat asettautuneet taloksi keskelle muuta uutta asutusta. Tutustumisen alueeseen ja sopeutuminen uudeksi asukkaaksi on vielä kesken. Yksikössä suunnitellaan avointen ovien päivää, jolloin alueen asukkaat ja naapurit voivat käydä tutustumassa yksikköön.

Riitta Karjalainen
Vanhuskeskuksen johtaja, Turun kaupunki

Olo-kerhotoimintaa lapsille ja nuorille

Olo-kerhotoiminta on monikulttuurista vapaaehtoistyöhön pohjautuvaa lapsi- ja nuorisotyötä Hailisten asuinalueella.

Nuorisokerhokahvila on toiminut jo vuodesta 2009 Kardinaalinkatu 3 P:n kerhotiloissa tarjoten nuorille turvallisen ja lämmihenkinen paikan kokoontua pelaamaan ja olemaan. Kerhoilloissa voi pelata muun muassa biljardia, pingistä ja lautapelejä.

Toiminta koostuu kou-

lulaisten Olo-illoista perjantaisin kello 18–20. Rauhallisempaa askartelua on mahdollista toteuttaa Opetuskoti Mustikan tiloissa samassa osoitteessa. Opiskelijaikäisille nuorille järjestetään myös omaa toimintaa.

Lisäksi järjestetään retkiä ja muita tapahtumia noin kerran kuussa. Syyskauden ohjelmassa on syysleiri Vehmaalla, improvisaatioharjoituksia sekä retkiä sienimetsään ja Kuralaan. Englannin-

kielinen näytelmäkerho starttaa myös toimintansa syksyllä.

Tarkempaa tietoa retkien ja tapahtumien päimmääristä saa vapaaehtoistyön koordinaattorilta; Soili Räsänen puh. 050 3236738 / soili@cybergal.com. Voit myös tilata Olo-uutiset sähköpostiisi, niin pysyt ajan tasalla tapahtumista. Järjestävä taho on Turun Kotikirkko.

Soili Räsänen

TSJ ja Rouskis ovat yhdessä

**LOUNAIS-SUOMEN
JÄTEHUOLTO**
www.lsjh.fi • 0200 47470

**kukkakauppa
NUMMEN NARSISSI KY**

Vanha Hämeentie 29

Turku

Puh. 02 237 2005

AVOINNA:

Ark. 9.00–18.00

La–Su 9.00–14.00

SAUTILA OY

Turkulainen kuljetusyritys kolmannessa polvessa

- Vaihtolavakuljetukset • Vaihtolavojen vuokraus • Koukkuvaihtolavakuljetukset yhdistelmäautoilla max. 120m³ • Sepeli-, sora- ja multatoimitukset • Lumiurakat
- Teiden kastelut • Nosturiauto kappalevarakuljetuksiin • Lavettikuljetukset • Kaivuupalvelut
- Maa-ainesten kuormausta • Pyöräkuormaajapalvelut

Riimukatu 11, 20380 Turku Puh. 02 242 6416 Fax 02 242 6335
0400 221 314 0400 221 316 email: sautila@sautila.com www.sautila.com

**HUOLLOT JA KORJAUKSET
KAIKKIIN AUTOMERKKEIHIN.
MYÖS ILMASTOINTIHUOLLOT JA
DIAGNOSTIIKKATESTAUKSET.**

AUTO-SALO

Kärsämäentie 4 Turku
Puh. 02 2539 331

MONIPUOLINEN LAATUVALIKOIMA

PIKKUHERKUISTA REILUIHIN RUOKA-ANNOKSIIN!

• VEIKKAUS

• OLUTTA MUKAAN JOKA PÄIVÄ

• MYÖS KALASTUSLUVAT MEILTÄ!

TERVETULOA!

Aukioloajat: ma–pe 8–21, la 12–20, su 12–20

GRILLI JA ELINTARVIKEKIOSKI

HALISTUPA

Emmauksenkatu 1, p. 02 253 9564

RAKENNUSLEVYJÄ vuodesta 1970

Luotettavaa ja hyvää palvelua,
nopeasti ja ammattitaidolla

LEVY-JAATI OY

Sahaus-
palvelu

Autokatu 2, Turku puh. 253 9200
email: info@levy-jaati.fi

Avoimna ark. 8–17

PALVELLAANKO SINUA NYKYISESSÄ PANKISSASI?

Meiltä saat tutkitusti parasta pankkipalvelua

Juha Niemelä
Toimitusjohtaja
02-4711 418

Annamajja Laaksonen
Palveluneuvoja
02-4711 473

Sari Juslenius
Palveluneuvoja
02-4711 475

Elisa Laaja
Palveluneuvoja
02-4711 474

POP Pankki
Lähellä ihmistä

Kauppiaskatu 9, 20100 Turku
puh. 02-4711 470
www.poppankki.fi/lieto
etunimi.sukunimi@poppankki.fi

POP Vakuutus
popvakuutus.fi

Kirjasto kattaa senioreille monipuolisen pitopöydän

**Attendo Riihivainion hoi-
vakoti perustettiin Rän-
tämäkeen viime vuonna.
Kirjasto tarjoaa moni-
puolisia palveluita sen ja
lähialueen senioreille.**

Parin kilometrin päässä Riihivainiosta sijaitsee Nummen lähikirjasto Töykälänkatu 22:ssa.

– Suosittu viikoittainen Turinakerho ikäihmisille jatkuu jälleen torstaisin kello 10 puolentoista tunnin ajan, lupaa **Maija-Leena Alanko** Nummen kirjastosta.

Yhdessäoloa kahvin äärellä

– Luvassa on muun muassa tuolijumppaa, visailuja, musiikkia ja mukavaa yhdessäoloa kahvikupin äärellä. Sydämellisesti tervetuloa mukaan! Alanko toivottaa Turinakerhoon tulijoille.

Syksyn aikana Nummen kirjasto muuttuu oma-toimiseksi. Henkilökunta on paikalla osan päivästä, ja ilta-aikaan sisään pääsee kirjastokortilla. Muutoksen tarkkaa ajankohtaa ei vielä tiedetä. Siihen saakka kirjasto on avoinna maanantaista torstaihin kello 10–19 ja perjantaisin kello 10–16.

Kirjastoauto tulee lähelle

Turun kaksi kirjastoautoa tuovat palvelut sinne, missä lähin kirjasto on enemmän kauko- kuin lähikirjasto. Pysäkkejä on yhteensä noin sata, joista noin puolet on erilaisissa laitoksissa kuten kouluissa, päiväkodeissa, toimintakeskuksissa ja palvelutaloissa.

Räntämäki-Halisten alueella

kirjastoauto numero 2 kiertää tiistai-iltaisina. Kirjastoautosta voi lainata luettavaa (kirjoja, lehtiä), kuunneltavaa (musiikkia) ja katseltavaa (dvd-elokuvia).

Autoon mahtuu kerrallaan noin 4000 nidettä, joten liikkeessä oleva valikoima on pie-nehkö, mutta laajan varastokoelman avulla asiakkaiden toiveita ja pyyntöjä onnistutaan täyttämään.

Virve Myllymäki kirjastoautosta kertoo, että ensi syksynä asiakkaat voivat tulla henkilökohtaisesti tutustumaan kirjastoautojen laajaan kokoelmaan. Kirjastoautojen tallilla Amiraalistonkatu 6:ssa on avoimet ovet joka kuukauden ensimmäisenä torstaina kello 13–18 syyskuusta lähtien.

Jalallakin laitetaan koreasti

Kirjasto järjestää yksin ja yhteistyökumppaneiden kanssa tapahtumia, opastuksia ja aineistovinkkauksia palvelutaloissa sekä paikoissa, joissa ikäihmiset kokoontuvat ja liikkuvat.

Esimerkiksi ystävänpäivänä kirjasto järjesti yhteistyökumppaneiden kanssa Kerttulin vanhainkodissa tilaisuuden, jossa oli musiikkia, tanssia, runoja sekä ajankohtaista tiedotusta.

Pyrimme verkostoitumaan yhä paremmin myös hyvinvointitoimialan ammattilaisten kanssa, jotta voimme yhdessä parantaa senioreiden asemaa kokonaisvaltaisesti. Jalkautumme mielellämme kutsusta puhumaan kirjastoasioista eri kohderyhmille.

Äänikirjoja ilmaiseksi

Turun kaupunginkirjasto pääsi viime syksynä mukaan Celian

Kirjasto kaikille -pilottiprojektiin. Celia on valtion erikoiskirjasto, jonka valikoimiin kuuluu yli 40 000 ilmaista äänikirjaa.

Jos henkilöllä on jonkinlainen lukemiseste, kuten heikentynyt näkö, heikentynyt lihaskunto tai muistihäiriöitä, hän on oikeutettu Celian palveluiden käyttöön. Kirjasto voi rekisteröidä hänet silloin Vera-asiakkaaksi, jonka jälkeen hänellä on oikeus kuunnella äänikirjoja suoraan netin kautta tietokoneella, tabletilla tai älypuhelimella.

Yhteisöt voivat liittyä myös itsenäisesti Celia-asiakkaaksi. Tällöin esim. vanhusten palvelutalo voi alkaa koota lukemisvaikeuksista kärsiville asiakkailleen ilmaista äänikirjakokoelmaa, jonka levyjä ei tarvitse palauttaa takaisin Celiaan. Palvelutalo voi ottaa tuoloin myös Vera-verkkokuuntelumahdollisuuden käyttöönsä.

Monessa paikassa onkin innostuttu tästä mahdollisuudesta ja liitytty Celian yhteisöasiakkaaksi. Kahdessa vanhusten palvelutalossa on aloitettu tänä vuonna myös luovat Celia-lukupiirit yhteistyössä kirjaston kanssa.

Lisää tietoa Celiasta saa osoitteesta <http://www.celia.fi/>. Celian käyttöön oikeuttavista lukemisesteistä voi lukea enemmän osoitteesta <http://www.celia.fi/palvelut/tarkista-oikeus-palveluihin/>. Celia parantaa lukemisesteisten ihmisten elämänlaatua huomattavasti ja tekee kirjallisuudesta tasavertaisemmin saavutettavaa.

Virva Suvitie ja
Katarina Kaipainen
Vanhuspalveluiden informaattikko
Turun kaupunginkirjasto

Kirjastoauto 2 kiertää tiistaisin Räntämäessä ja Halisissa.

Kirjastoauto pysähtyy tiistaisin

Räntämäki, Rossinkatu 1, klo 16.05–16.35
Halinen, Paavinkatu 25, klo 16.45–17.25
Kohmo, Kohmontie 12, klo 18.05–18.35
Kurala, Petkeltie 4, klo 18.45–19.35

Syksyn tapahtumia kirjastossa

Studia Generalia senioreille -luennot pääkirjaston Studiassa Linnankatu 2:

* Ti 15.9. klo 12 KT, LTO Helena Malmivirta kertoo, miten kulttuuriharrastuksilla voidaan edistää aivoterveystä viivästyttää muistisairauksia.

* Ti 13.10. klo 12 vastaava suuhygienisti Hanna Pursiainen luennoi suun terveydestä ja antaa vinkkejä senioreiden suunhoitoon.

Muistojen maanantai -sarja pääkirjaston Studiassa:

* 21.9. klo 13–15 muistellaan kulkupelejä kautta aikain.

* 19.10. klo 13–15 aiheena ruoka pettuleivästä luomuun.

Vanhusten viikkoa vietetään lokakuussa. Valtakunnallisena teemana on "Tulevaisuutta rakentamaan".

* 5.10. klo 10–12 Studiassa järjestetään aarrekartatyöpaja, jossa kuvitetaan tulevaisuuden unelmia.

* 6.10. klo 11–14 Studiassa otetaan tietotekniikka haltuun SeniorSurf-tapahtumassa. Vapaaehtoiset avustavat tietoteknisissä pulmissa ja opastavat verkon ja laitteiden käytössä.

* 7.10. klo 12–14 Studiassa pohditaan seksuaalisuuden kirjoja ja ikääntyneiden salattua rakkauselämää sateenkaarisenioritilaisuudessa.

Turun KOTIPESULA

Mattojen ja kodintekstiilien palvelupesula

Ruunikkokatu 3
Orikedolla

Puh. 02 238 7799

www.turunkotipesula.fi
info@turunkotipesula.fi

• Nopeasti
• Edullisesti
• Vaivattomasti

Plyysi- ja käytävämatot laakavesipesuna

• MAUKKAAT
ANNOKSET
• NOPEA
PALVELU
• ISOT
PARKKITILAT

Grillattu
broileri

8€

ORIKEDON TAVERNA

Avoinna joka päivä
klo 10-22

Vanha Tampereentie 137 Turku, p. 02 2550 145 www.oriikedontaverna.fi

LOUNASRAVINTOLA TURKU

Humaliston- ja Puutarhakadun kulma

Avoinna arkisin klo 10.00-16.00

Runsaan noutopöydän lisäksi
myös Kebab annoksia.

NOUTOPÖYTÄ
9,90€

TERVETULO A LOUNAALE
www.turkulounas.fi

Lapset villiintyneessä Tallgrenin puistossa.

Tallgrenin puisto – puisto vai pusikko?

Lastenlapset halusivat oikaista Tallgrenin puiston läpi Maarian kirkkomaalle ja heidän kanssaan syntyi seuraava keskustelu.

– Onpa täällä korkeita puita! Miksi täällä on vaikea kävellä? Hyi! Tuossa on koirankakkaa! Mikä on tuo kiviröykkiö?

– Siinä on ollut Räimän tilan päärakennus ja vain kivijalkaa on jäljellä. Vielä kolmisenkymmentä vuotta sitten tuossa asuttiin ja ympärillä oli hoidettu piha omenapuihin. Ympärillä oli viljelyspelloja ja puutarhamaita. Paikalla on ollut asutusta keskiajalta saakka. Muodostihan tämä talo ja pappila silloin Röntämäen kylän.

– Alueelle tarvittiin tonttimaata ja Räimän talon pelloille rakennettiin rivi- ja omakotitaloja. Räimän talon pihapiiristä ja osasta peltoa muodostui Tallgrenin puisto. Nyt kuitenkin näette, ettei puistoa hoideta. Täältä on hävinnyt paljon alkuperäisiä kasveja ja tilalle on tullut nokkosia ja varjossa viihtyviä

lajeja villiksi kasvustoksi. Sateen jälkeen poluilla matelee etanalaumojia, jotka narskuvat jalkojen alla. Monena kesänä pusikoissa on näkynyt epämääräisiä majailijoita ja roskaajia.

– Hys, olkaa hiljaa! Kuuletteko peippojen laulua? Keväällä täällä helisyttää satakieli ja mustarastas säveliään ja onpa kultarinnankin laulua kuultu.

Kenen nimikkopuisto?

– Mistä tämä puisto sai nimensä?

– Maarian kirkkoherrana oli **Ivar Markus Tallgren** melkein 50 vuotta. Hän oli ensimmäinen seurakuntalaisten itse valitsema kirkkoherra 1887. Aikaisemmin kirkkoherroina oli ollut piispoja, akatemian professoreita tai muita virkamiehiä. Kirkkoherra ja hänen vaimonsa **Jenny Maria Montin-Tallgren** sekä heidän lapsensa vaikuttivat monipuolisesti Maarian seurakunnan ja koko Suomen kirkollisessa ja kulttuurielämässä sekä tieteen maailmassa. Tallgrenin perhe on

ansainnut muistokseen puiston Maarian kirkon ja pappilan viereen.

Kenen hoidossa?

– Eikö Maarian seurakunta sitten hoida puistoa?

– Moni luulee, että puisto kuuluu seurakunnalle ja seurakunta on antanut puiston villiintyä. Puisto on kuitenkin Turun kaupungin ja sen vastuulla on puiston kunnossapito.

Puiston vieressä on historiallisesti arvokas Maarian kirkko ja hyvin hoidettu pappila puistoihin. Miksi Turun kaupunki ei hoida Tallgrenin puistoa? Puistoon kuuluva peltokin saa rehoittaa nokkosta.

Hiivimme pusikoitten läpi Maarian kirkkomaalle ja illalla pidimme punkkitarkastuksen. Tällä kertaa ei lapsista löytynyt punkkeja.

Teksti ja kuva: Pertti Pussinen

Pappilan puutarhan lumo

”Yön tullen minä seison portailla kuuntelemassa, tähdet parveilevat puutarhassa ja minä seison pimeässä. Kuule tähti putosi helähtäen!”

Edith Södergranin runo *Stjärnorna – Tähdet* on runo, josta olen pitänyt aina – niin pitkään kuin muistan runoutta harrastaneeni. Olen myös aina sijoittanut runon mielessäni samaan paikkaan. Olen nähnyt silmissäni Maarian pappilan sirot syreenit sekä keväisin puutarhalle värinsä antavat kirsikka- ja omenapuut. Vaikka Södergran elikin huvilassa Raivolassa – täysin eri maisemissa, näkyni on ollut aina selvä.

Maarian pappilan puutarha on Turun alueen kiinnostavimpia maisemia. Luonnon kirjo ja historian havina sekoittuvat luoden täysin oman todellisuutensa. Se on keidas Prisman ja valtateiden, Orikedon teollisuusalueen ja omakotitaloalueen reunamilla. Puutarhassa voi nähdä hämärän laskeuduttua, Södergranin runon tunnelmissa, kaikkien pappilan merkkihenkilöiden kulkevan illan kostuttamalla ruohikolla.

Puutarha ei ole merkittävä pelkästään miljöönä vaan myös historian ja tieteen kannalta. Ma-

rian kirkkoherrana on kautta aikojen ollut maineikkaita tieteilijöitä ja taiteilijoita.

Pehr Kalm, suomalaisen kasvitieteen uranuurtaja ja **Carl von Linnén** oppipoika, istutti pappilan puutarhaan tiettävästi Suomen ensimmäiset syreenit. Niiden varjossa kävi kasvojaan viilentämässä jopa itse hänen kuninkaallinen korkeutensa **Kustaa III**.

Kalmin uurastus puutarhan eteen oli intohimoista. Hän istutti omakätisesti sinne lukuisia kaukaa merten takaa tuotuja kasveja. Turun yläluokkaa huvitti, että talousopin professori, kirkkoherra ja kansainvälinen tiedemies myllersi kasvimaalla ja hikoili kesäisinä iltapäivinä puutarhan parissa multaa sormissaan.

Jälkipolvien suruksi Kalmin uurastuksen jäljet katosivat. Hänen kuoltuaan marraskuussa 1779 puutarha jätettiin huomiotta ja se villiintyi. Vasta 1900-luvulle tultaessa puutarha kunnostettiin, tosin todennäköisesti aivan erilaiseksi kuin se oli Kalmin aikaan.

Ivar Tallgrenin aikana istutettiin tunnetuiksi tulleet omenapuut, jotka ovat antaneet nimensä jopa **Jaakko Haavion** elämäkerralle. Myös puutarhan merkitys oli

muuttunut. Aikaisempi tiedemiehen huvitteluplänkki muuttui hyötyviljelmäksi, josta saatiin omenoita, perunaa, tilliä, porkkanaa ja lantua. Suomi eli köyhää aikaa.

Maarian pappila oli jo nähnyt lukuisia maineikkaita kirkkoherroja, mutta 1900-luvun edetessä vielä oli tilaa yhdelle asujalle. Jaakko Haavio oli kirkollinen uudistaja, kirjailija ja runoilija nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa, jonka turvallinen yhtenäiskulttuuri oli rajusti murtumassa.

Vehreän ympäristön edesauttamana syntyi todennäköisesti myös monet Haavion naturalistissävytteisistä ja lempeistä luontorunoista kuten Kanerva. Haavioiden isännöimässä pappilassa kävi vieraililemassa jopa itse hänen presidentillinen korkeutensa **U.K.K.**

Puutarha on silti pitänyt puolensa. Nykyään se toimii häiden ja ristiäisien luontaisena valokuvaa- mispaikkana. Sen maasta nousee yhä tunnettuja sireenejä ja omenapuita. Pappilan puutarha on Koroisten Eden.

Niilo Rantala

Kirjoittaja on Linnasmäen juurella asuva säveltäjä ja teologian opiskelija.

Janne Pelttonen

Maarian pappilan puutarhassa voivat tulla vastaan menneisyyden muistot ja nykyajan keijut.

Valkoposkianhien kiitoslaulu Ruissalolle

Siperian ylängöiltä
lensi lintu Ruissaloon.
Viihtyi hyvin valkoposki,
eloa toi viidakkoon.

Kansanpuiston hienot rannat
hanhilaumat miehitti.
Kevään huuma pesäntekoon
tundran linnut rauhoitti.

Siirtolainen rannat tutki,
kesän pitkän lenteli.
Riitti luodot pesäntekoon,
poikasetkin kasvatti.

Laidunta on monenlaista,
mitä tänään syötäisiin.
Honkapirtin apilikot,
vihreänä kutsuu niin.

Ruohokentät Botaniskan
kasvaneet on uudelleen.
Leikattu on vanha sänki,
oraat kasvaa kasteeseen.

Kettu piru grunтин alla
kansanpuistos väijyilee.
Nappaa pojan, joskus kaksi,
häntä suuri hulmuilee.

Korpit käyttää siimeksessä,
vainajat pois hoitelee.
Aamuvarhain mustatakit
rannat niityt tutkailee.

Kun on puisto vapaa meille,
iltaan asti tyhjillään,
pois on lapset, rokkirieha,
soffat hienot yksinään.

Valitusta heinäkuulla,
linnut likaa hietikon.
Eipä tullut monta miestä,
pois kun oltiin tuokion.

Aallot huuhtoo lannat mereen,
niin on tapa rannoilla.
Meri hoitaa omiansa,
putsaa talven aikana.

Jos ei käytä kansa rantaa,
saakoot hanhet hillua.
Poikaset on saatu lentoon,
kiitos kesän riemuista.

Talteen kirjoitti ennen syysmuuttoa
Arno Kasvi
Ruissalon Kasvitieteellisen puutarhan
emeritus-ylipuutarhuri

YY

KOO

KAA

NEE

Lokerot:

- keräyskartonki
- keräyspaperi
- lasi ja pienmetalli
- pakkausmuovi

LAJITTELU KÄY HELPOSTI KUIN YHTEENLASKU.

Nelilokero on oma keräyspiste kotipihallasi. Unohda jätteiden
turhat välivarastoinnit ja lajittele ne suoraan nelilokeroiseen
astiaan!

Tyhjennyksen hoitaa nelilokeroinen erikoisauto, joka pitää jätteet
erillään ja kuljettaa ne hyötykäyttöön. Kun vaihdat Nelilokeroon,
saat näppärän kierrätyspisteen ja teet ympäristölle palveluksen.

**Kysy lisää asiakas-
palvelustamme
ja tee tilaus!**

www.nelilokero.fi
010 636 5000

www.lassila-tikanoja.fi

- JÄTEHUOLTO JA KIERRÄTYS ► KIIINTEISTÖHUOLTO JA -TEKNIikka
- SIIVOUS JA TUKIPALVELUT ► VIEMÄRIHUOLTO ► VAHINKOSANEERAUS
- PROSESSIPUHDISTUS ► YMPÄRISTÖRAKENTAMINEN

**TERVETULOA
TUTUSTUMAAN
UUDISTETTUUN
APTEEKKIIMME!**

NUMMENMÄEN APTEEKKI

Hämeentie 24, 20540 Turku puh. (02) 2764 740
Tyksin T-sairaala vastapäätä
Avoimna ark. 8.30-21, la 10-18, su ja pyhäpäivät 12-18

Uusi apteekki on **avattu**
Tampereentien Prisman
yhteyteen. Tervetuloa
apteekkiasioille.

APTEEKKI
Tampereentie

Palvelemme ark 9-20 ja la 9-17
Vanha Tampereentie 108, Turku • puh. 02 238 1457
www.apteekkitampereentie.fi

6 VUOTTA

**Kotimaista yrittäjävetoista
katsastusta Liedon Tuulissuolla!**

KATSASTUSTARJOUS
henkilö- ja pakettiautoille **39,-**

+ mahd. päästötestit: Bensa 15,-, OBD 10,- ja diesel 25,-.
Voimassa syyskuun loppuun asti.

WP-Katsastus Oy

Tuulissuontie 34, Lieto
puh. (02) 436 4300
www.wp-katsastus.fi

**Av. ma-pe
klo 8-17**

UUTTA! Nyt venerekisteröintipalvelut ja
katsastusten NETTIAJANVARAUS

katajamäki

Aulis Katajamäki on syntyperäinen halislainen ja asunut Halisissa 70 vuotta. Nykyään hän asuu Uittamalla.

Kuhilas peltoon ja kynttilä pöytään

Eipä noita kuhilaita enää ole nähtävissä. Kadonnutta aikaa ovat nuo sadonkorjuun kunniapatsaat. Voisi niitä varmasti sanoa myös kiitollisuuden symboleiksi, jotka ilmoittivat olemuksellaan sadon määrän. Syksyn tuloa ne ainakin ilmoittivat meille ihmisille, joille leivän merkitys on elämisen ehto.

Kuhilaissa kuivatettiin yleensä pitkäolkista ruista. Joskus näki myös syysvehnää kuhilaissa.

Käsityötä nuo kuhilaat vaativat.

Muistan ajan, jolloin ruis niitettiin viikatteella ja lyhteet sidottiin käsin. Oletettiin kourallinen kaadettua viljaa ja oljet väännettiin sidoksiksi, joilla lyhteet sidottiin. Sidotut lyhteet asetettiin pystyyn niin, että jyvät olivat ylöspäin. Muistelen, että kuusi lyhdettä oli pystyssä ja yksi hattuna päällä. Jotenkin niin se meni.

Myöhemmin tulivat ”itsesitovat” leikkukoneet, jotka sitoivat kaadetun viljan lyhteiksi. Se aika ei kauan kestänyt, vaan leikkuupuumurit valtasivat pellot.

Niin ovat kadonneet pelloilta nuo ”patsaspuistot”, jotka kuuluttivat syksyn tuloa.

Muistan kyllä isäni joskus todenneen: ”On taas jo vähän syksyn tuntua, kun heinäseipäät ovat ilmestyneet pelloille.” Hän siis jo aavisteli syksyä heinäkuun alussa.

Heiniä seipäissä vielä näkee. Mekin näimme sellaisen ihmeen Stålarinkadun varrella Tonttumäen rinteellä tänä kesänä. Oli siinä kymmenkunta heinäseivästä kertomassa menneestä heinäkuivatuksesta, joka toimii vieläkin.

Elokuun hämärään iltaan oli sytytettävä kynttilä ilta-askareita varten. Aikanaan tarpeellinen valon lähde, nyt idyllinen tunnelman luoja.

Toisin kuin kuhilaat, jotka kuuluvat menneeseen, kynttilän merkitys on vain kasvanut. Onkohan niin, että kun emme näe enää jokapäiväisen elämän menossa juurikaan palavaa kynttilää, se myös on vaikuttamassa meidän suhtautumiseemme kynttilän liekkiin.

Kynttilän liekki valaisee ja lämmittää, mutta samalla kynttilä myös kuluu. Näistä ominaisuuksista syntyy kynttilän tärkeä viesti eri tilaisuuksiin ja tilanteisiin.

Kynttilän elävä liekki vangitsee katseen ja mielen. Se vuoksi se on tärkeä tunteiden ilmaisi elämämme eri tilanteissa. Se on viesti valosta ja lämmöstä, mutta myös elämän kulumisesta.

Vaikka kuhilaat katosivat pelloiltamme, toivottavasti palavan kynttilän liekki saa kertoa tarinaansa ajasta aikaan.

Aulis Katajamäki

terveydeksi!

Ylistys silmälaseille

Jos haluaa oppia pelaamaan tennistä, pitää tietysti harjoitella. Muutama vuosi sitten tennistunnilla tapahtui jotain selailaista, jonka muistan koko ikäni.

Ryhmässä treenasimme syöttöä ja sen palautusta. Meitä oli kaksi syöttäjää puolivälissä kenttää ja syötimme vuorotellen verkon yli. Toisen kenttäpuoliskon takarajalla seisoivat syötön palauttajat. Nostin kentän pinnasta pallon seuraavaa syöttöä varten. Juuri kun olin nousemassa, naapurin lähettämä syöttö tuli takaisin kovalla voimalla. Keltainen tennispallo osui oikeaan silmääni.

Maila tippui kädestä, kämmenet nousivat vaistomaisesti silmille. Painuin kyykkyyn ja siitä kontalleni kentän pintaan. Ensimmäinen ajatus oli, että nyt on silmä täynnä lasinsiruja. Lääkärinä osasin odottaa silmän vaurioitumista ja ehkä jopa näön menetystä.

Kului kymmenisen sekuntia, ennen kuin otin kämmenet pois silmien edestä. Poistin kämmenen vuoroin oikean ja vasemman silmän edestä ja havaitsin yllätyksekseni, että molemmissa silmissä oli näkö tallella. Kummallista oli, ettei lasinsiruja ollut missään. Verta tihkui hiukan otsalta, johon silmälasien kehykset olivat tehneet pienen naarmun.

Otin silmälasit pois ja ne olivat hämmästyttävää kyllä ehjät. Kehyksetkään eivät olleet vääntyneet. Pallon jälki näkyi keskellä linssiä.

Kävin näyttämässä laseja optikolla, ja hän totesi, että kaikki on kunnossa. Lasit toimivat niin kuin ennenkin. Muovilinssi oli antanut periksi ja kestänyt palloniskun.

Optikkoni totesi, että silmälasit olivat

mitä todennäköisimmin pelastaneet oikean silmän näön.

Nykyään silmälasit eivät ole enää lasia. Optikot suosittelevat muovilinssejä niiden iskunkestävyyden takia. Muovilinsit eivät enää myöskään naarmuunnu, kiitos kehittyneiden pinnoitteiden.

Moniteholasit ovat todella hienoja tekniisiä luomuksia. Niitä voi pitää, tekipä lähes minkälaista työtä tahansa.

Vaikka silmäleikkauksilla pystytään tekemään ihmeitä, pidän silmälasista.

En ole löytänyt kuin yhden ainoan merkittävän haittapuolen, ja senkin vain moniteholaseista.

Joitakin vuosia sitten Iso-Britannian lääkirilehdessä julkaistiin tutkimus, jonka mukaan moniteholasit kaatavat iäkäämpiä ihmisiä.

Australiassa tehdyssä tutkimuksessa ikäihmisistä koostuvalle tutkittavien joukolle annettiin erilliset lähilaseit lukevista varten ja kaukolaseit liikkumiseen. Toinen joukko käytti moniteholaseja. Runsaan vuoden seurannassa havaittiin, että yksinkertaiset kaukolaseit vähensivät kaatumisia peräti 40 % moniteholasien käyttäjiin verrattuna. Varsinkin portaissa liikkuttaessa moniteholasien tarkan näön alue ei aina osu seuraavaan askelmaan ja kompastumisen tai harha-askeleen riski kasvaa.

Vaikka olenkin silmälasien ystävä ja ylistän niitä, kaatumisriski kannattaa pitää mielessä ulkosalla liikkuesssa.

Pentti Huovinen

Kirjoittaja on Röntämässä asuva lääkäri ja tietokirjailija

VIRTE-metalli Oy

Kuormakatu 12, 20380 Turku
Puh. (02) 275 1750

www.virte-metalli.fi

Vuokra-asuntoja KOTIKÄYTTÖÖN

Vakuusmaksut alk. 400 €.
Vuokraan sisältyy 10 Mbit/s
laajakaistayhteys.
Lemmikit sallittu.
Lisätiedot ja hakemukset: www.tvt.fi

TVT Asunnot Oy
Käsityöläiskatu 3, 20100 Turku
Avoimna: ma 10-17, ti-pe 10-16
Vuokraus, puh. (02) 262 4888
www.tvt.fi

Haaveissa ensiasunto?

Tule kuulemaan asiantuntijoiden vinkit oman kodin hankintaan Ensiasunnon ostajan iltaan tiistaina 22.9.2015 klo 18.00 Turun Seudun Osuuspankissa, Maariankatu 4. Ensiasunnon ostajan illassa tarjoamme tiiviin tietopaketin ensiasunnon ostajalle. Kerromme ASP-säästämisestä, turvallista asuntolainoista, asuntokaupan vaiheista ja vastuista, veroasioista sekä vakuutuksista. Tilaisuuden alussa tarjolla pientä purtavaa. Ilmoittauduthan viimeistään 17.9. osoitteessa op.fi/turunseutu

Yhdessä hyvä tulee.

OP Turun Seutu

www.maarianseurakunta.fi

Maarian seurakunnan syksy

MESSU

* Maarian kirkko joka sunnuntai klo 10. Keskiviikkoihin klo 18 pieni rukoushetki tai iltamessu.
* Pallivahan kirkko, viikkomessu sunnuntaisin klo 17. Johannesmessu joka kuukauden viimeisenä sunnuntaina klo 17.

PERHEKERHOT

Perhekerhot ovat avoimia kaikille lapsiperheille. Hartaus- ja muskarihetket, askartelua ja vapaata leikkiä. Ennakkoilmoittautumista ei tarvita. Mukaan voi ottaa pienet eväät ja sisätossut.
* Pallivahan srk-keskus, to klo 9.30 Perhekerho
* Maarian pappila, ma klo 9.30 Perhekerho, ma klo 13 Vauvakerho
* Hepokullan srk-talo, ti klo 9.30 Perhekerho
* Kotimäen srk-talo, pe klo 9.30 Perhekerho

* Yli-Maarian srk-talo, to klo 9.30 Perhekerho

JUMPPAA KROPALLE JA KOPALLE

Tuoli- ja muistijumpissa saa virikettä ikääntyvälle kehölle ja aivoille turvallisessa ympäristössä. Jump-
pien yhteydessä silloin tällöin myös hartaushetki.

Tuolijummat

* Hepokullan srk-talo, joka tiistai klo 12.30.
* Yli-Maarian srk-talo, parittomien vkojen torstai klo 11

Muistijummat

* Muisteluryhmä Hepokullan srk-talo, parittomien vkojen ma klo 13 (alkaa 21.9.)
* Kotimäen srk-koti, parittomien vkojen ti tasapainottelua klo 12.30 ja kädentaitoja klo 13.30
Muistijumppa Kotimäen srk-koti parillisten vkojen ke klo 13

SYVEMMÄLLE RAAMATTUUN

Pastori Meeri Kokkolan mielenkiintoiset raamattu-
luennot jatkuvat Raunistulan srk-talolla:
La 12.9. klo 15 Messiaan matkasaarnaajat: Jeesuk-
sen 12 opetuslasta
La 17.10. klo 15 Pienet profeetat, suuri sanoma:
Vanhan testamentin 12 profeettaa.
La 21.11. klo 15 Ruubenista Benjamiiniin: Israelin
12 kantaisää

Syvennämälle Raamatun maahan ja kieleen ti 15.9.
klo 19. Vieraina Mirja ja Halvor Ronning Jerusale-
mista, Raamatunkääntäjien koti -organisaatiosta.
Musiikki Jari Mäkinen, mukana Inkeri Tahvanainen
ja Lauri Puputti.

KULTTUURIHISTORIAN ÄÄRELLÄ

La 10.10. klo 15 tutustutaan Maarian kirkon ja seu-
rakunnan historiaan. Professorit Markus Hiekkänen
ja Jyrki Knuutila kertovat autenttisissa ympäristös-
sä, millaista jumalanpalveluksessa oli 1500-luvulla,
Mikael Agricolan aikana.

TOIMITILAT

Maarian kirkko, Maunu Tavastin katu 2
Pallivahan kirkko ja seurakuntakeskus, Paltankatu 2
Maarian pappila, Sorolaisenkatu 4
Hepokullan seurakuntatalo, Varkkavuorenkatu 23
Kotimäen seurakuntatalo, Arkeologinkatu 1, Jäkärä
Yli-Maarian seurakuntatalo, Mittumaarintie 73
Raunistulan seurakuntatalo, Murtomaantie 12

Muutokset mahdollisia.
Lisää seurakunnan toiminnasta löydät
Kirkko ja me -lehestä sekä
www.maarianseurakunta.fi.

Kuralan Kylämäen syksy 2015

TAPAHTUMAT

Syyspäivät 18. –20.9. pe klo 9–14,
la-su klo 11–17

Ulkona etsitään kätköjä ja leikitään, tuvassa
säilötään satoa. Työpajassa teemana villa.

Syysloma 15.-16.10. to-pe klo 11–16
Syksyisiä leikkejä ja arkiaskareita 50-luvun ta-
paan. Työpajassa eläinaiheisia sätkynukkeja.

TYÖPAJAT

Kätkösuunnistusta Kuralassa

Tulkitse karttaa ja seuraa vihjeitä! Veikeä kätkö-
suunnistuskartta on käytössä lumen tulon asti.

Taitotiistai 15.9. –15.12.

Kuralan kokeiluverstaalla kaikenikäisille joka
ti klo 13–17.30. Syyskuu: luonnonmateriaalit;
lokakuu: monenlaisia eläimiä; marraskuu:
oljesta on moneksi; joulukuu: jouluvalmisteluja.
Ei ennakkoilmoittautumista. Vapaa pääsy!

KURALAN KYLÄMÄEN AVOIMET VIikonloput

Kerran kuussa: la-su klo 12–16. Iso-Kohmon
emäntä puuhailee maalaistalon askareiden
parissa ja Kokeiluverstaalla syvennyttään
kädentaitoihin eri materiaalien kautta. Vapaa
pääsy! Työpajoissa pieni materiaalimaksu.
26. –27.9. pienet liitutaulut j a taikapeilit
24. –25.10. käsinuket ja marionetit
28. –29.11. kynttiläpaja
5.12. ja 12. –13.12. Isoäidin aikainen jouluk
Kuralan Kylämäessä

ARKEA SODAN VARJOSSA

- AVOIN LUENTOSARJA

Sota-arkea kotirintamalla useasta eri näkökul-
masta. Aiheeseen liittyvää ohjelmaa museo-
alueella. Vapaa pääsy!
To 8.10. 2015 klo 17.30–19 FT Pia Olsson:
Kriisistä rutiiniin? Maaseudun lottien avustus-
työ talvi- ja jatkosodan aikana.
To 29.10.2015 klo 17.30-19 FM Satu Jaatinen:
Korttiannoksia ja voikukanjuuria. Säännöstely

ja korvikkeet pula-aikana.

To 19.11.2015 klo 17.30–19 FM Antti Nyqvist:
Mustasta pörssistä pommisuojaan. Turkulaisia
arjen selviytymisstrategioita toisen maailman
sodan aikana.

To 3.12.2015 klo 17.30-19 FT Sonja Hagel-
stam: Huolenpitoa kenttäpostin välityksellä.
Pakettien ja kirjeiden lähettäminen rintamalle
jatkosodan aikana.

KURSSIT

Lisätiedot ja ilmoittautuminen osoitteessa
turku.fi/museo.

Ompeluseura 14.9. –7.12. parillisten viikkojen
ma klo 17.30–20

Pikkumusta 21.9.–30.11. parittomien viikko-
jen ma klo 17.30–20

Kässäkerho 3–6-luokkalaisille 3.9.–5.11. to
kello 15–16.30. Huom! Tälle kurssille erillinen
ilmoittautuminen: Taitokeskus Juselius, juseli-
us@taitovarsinaisuus.fi tai 040 849 9642

Tee itse kotikosmetiikkaa -alkeiskurssi

3.–4.10. la-su klo 12–15

Tee itse kotikosmetiikkaa -jatkokurssi 17.

–18.10. la-su klo 12–15

Kynttiläkurssi 4. –25.11. ke klo 14–16.30

TAHTITIISTAI 15.9 ALKAEN

Klo 9.30–10.30 Kahvilamuskarit (5€/lapsi ja
vanhempi, sis. muskarihetki, kahvi ja pulla)
Klo 13 Yhteislauluhetki
Klo13–17 Musiikkikahvila avoinna; tarjolla
kahvilatuotteita ja elävää musiikkia; tervetuloa
myös itse soittamaan!

KURALAN KYLÄMÄEN KAHVILA

OMENA JA KANELI

1.9–20.9 ti–su klo 11–16. 21.9 alkaen kahvila
on avoinna joka ti klo 9.30-10.30 ja 13-17 sekä
aina museon aukioloaikoina.

Tervetuloa Kylämäkeen,
Jaanintie 45, 20540 Turku. Puh. 02 2620420.

LUOTETTAVAA, JOUSTAVAA
JA MONIPUOLISTA
KIINTEISTÖHUOLTOPALVELUA
JOKA TALON TARPEISIIN

• HUOLTOTYÖT
• SIIVOUKSET
• ULKOALUEIDEN HOITO
• HARJAKONE-
PALVELU
• PÄIVYSTYKSET
• SIJAISUUDET

TURUN KIINTEISTÖÄSSÄ OY

☎ **0400 521 258**

RIIMUKATU 12 20380 TURKU Fax 02 238 8295

huolto@kiinteistoassa.fi www.kiinteistoassa.fi

**PARTURI
KAMPAAMO**

Pumputukkah

Avoinna:
ma-ti-to-pe 9–17
ke 10–19
la 9–14

Maija Lehtiö
Halisten liikekeskus
Gregorius IX:n tie 8
20540 Turku
Puh. 02 2370 656
Gsm 040 5112 313

HYVÄÄ
syytä olla Turku Energian
ASIAKAS

Erinomaiseksi arvioitu asiakaspalvelumme, tarjoamamme monipuoliset
välineet energiankulutuksesi seuraamiseen, Valopilkku-asiakaslehtemme
kotiin kannettuna, laskujen toimitus haluamaasi tapaan sekä paikallisuus
– siinä muutama hyvä syy olla Turku Energian asiakas. Lisäksi tarjoamme
kilpailukykyiset sähköhinnat juuri sinun tarpeisiisi.
Lue lisää: www.turkuenergia.fi/edut

Tykkää meistä Facebookissa! Saat ajankohtaista tietoa tapahtumista sekä hyödyllisiä vinkkejä.
Voit myös kysyä energia-asioita meiltä Facebookin kautta. www.facebook.com/TurkuEnergia

Turku Energia

Lakipalvelu Leinonen

Puh 040 7425 061

Maarian Myllyojalla Tapahtuu

c/o Marja-Liisa Haapa-aho
Paimalantie 374, 20460 TURKU
ks. www.goldenage.fi/ruusuportti
ruusuportti@gmail.com
Tilaisuudet järjestää Ruusuportti ry
Tervetuloa

**WIKLUNDIN
APTEEKKI**

Tytti Issakainen

Mullan kätköistä avautuu kiehtova maailma

Arkeologi Juha Ruuhonen esitteli kirkon pienoismallin avulla Ristimäen löytöjä.

A.M. Tallgren-symposiumin toinen osa johdatti osallistujat mullan alta paljastuneiden löytöjen äärelle elokuun viimeisenä lauantaina ensin Kaarinassa Koristolla tallilla ja sitten Ravattulan Ristimäessä. Symposium oli jatkoa maaliskuiselle tietopakettile arkeologian professori Aarne Michaël Tallgrenista (1885–1945).

Tytti Issakainen

Kaik myö mahutaa saman taivaan alle, vakuuttaa laukkuryssä Sergei (Jarmo Kujala). Taustalla hiippailee arvaamaton pelimanni (Martti Lappi).

Arkeologian pioneeri

Kaarina-Seuran tiloissa Koriston tallilla arkeologi, tutkija Visa Immonen hahmotti kiinnostavan kuvan suomalaisen arkeologian pioneerista, Juhani Rinteestä (1872–1950).

Juhani Rinne syntyi Piikkiössä, josta hänen perheensä muutti varhain Kaarinan Nummen kylään, nykyisen Pyhän Katariinan kirkon naapurin Kuikkulan maatilalle.

Maanviljelijän poika koki sosiaalisen nousun. Turun valtionlyseon, nykyisen Turun klassillisen lyseon, huippuoppilas valmistui ylioppilaaksi ja sitten maisteriksi vuonna 1900.

Timo Leinonen

Pelimanni on juuri ryövännyt Sergeiltä kaulaan huivin, mutta laulelee vain.

Timo Leinonen

Maakunta-arkeologi Kaisa Lehtonen johdatti symposiumin yleisön Aurajoen varren rikkaiden muinaisjäännösten äärelle.

Opettajana toimineesta Rinteestä tuli arkeologi, kun hänet kutsuttiin johtamaan Koroisten niemen kaivauksia 1900-luvun alkuvuosina. Löydöt olivat sensaatio: niemellä oli toiminut kirkollinen ja hallinnollinen keskus 1200-luvulla.

Kaivauksilla oli mukana myös nuori Mikko Tallgren, jonka Rinne tunsu hyvin opiskelijanaan.

Juhani Rinne kunnostautui sen jälkeen muun muassa Turun tuomiokirkon tutkijana ja restauroijana.

Keskiaikaa tutkiva arkeologi Visa Immonen kirjoittaa elämäkertaa tästä pioneerikollegastaan. Immonen on myös mukana työryhmässä, joka inventoi Juhani Rinteen Koroisten niemeltä tekemiä löytöjä.

Rikas jokivarsi

Turun Museokeskuksen maakunta-arkeologi Kaisa Lehtonen kuljetti kuulijoita kuvamatkalle Aurajoen varren muinaiskohteisiin. Jokivarren kartta on tiheänä pronssi- ja rautakauden löytöpaikkojen täplistä.

Kaarinan Kirkkomäki Pyhän Katariinan kirkon kupees-

sa on tarjonnut arkeologeille runsaasti tutkittavaa rautakauden lopun ruumiskalmistona.

Kuralan Ristimäki – jota ei pidä sekoittaa Ravattulan Ristimäkeen – on rautakauden klassikkopaikka. Siellä arkeologi Mikko Tallgrenkin aikoinaan teki tutkimuksia.

Kuralan Kylänmäki, Ravattulan Kolometsä, Uotila, Pähkinärinne, Mattila ja Keeterinmäki, Littoisten Muikunvuori ja Tähkäpää ja monet muut paikat henkivät muinaisten ihmisten elämää. Mullan alla uinuu vielä suuri määrä tutkimatonta historiaa.

Unta vai totta?

Ravattulan Ristimäellä tuhatvuotista unta uinunut kirkko on vuodesta 2010 lähtien alkanut paljastua.

Kaarina-Teatterin näyttelijät Jarmo Kujala ja Martti Lappi taikoivat Ristimäelle 1900-luvun alun tapahtumia.

Kiertävä laulaja (Martti Lappi) kolkkasi kurjasti laukkuryssä Sergein (Jarmo Kujala) ja rallateli iloisesti yleisölle. Tainnoksissa kuitenkin Sergei näki ihmeellisen näyn.

– Unen mie näin, iha ko oisin olt keskel kirkko, kuvaili Sergei.

Yleisö lähti täysillä lauluihin ja unen maisemiin mukaan.

Muinaistutkijan unelmakohde

Unesta tuli totta, kun Ristimäen kaivausten johtaja, arkeologi Juha Ruuhonen kertoi alueella tehtyjen tutkimusten tuloksista.

Suojaisasta metsäsaarek-keesta peltojen keskeltä on paljastunut merkittävä muinaisjäännös, aivan kuin Koroisten niemelläkin sata vuotta sitten: Suomen vanhimman tunnetun kirkkorakennuksen pohja sekä laaja hautausmaa 1100–1200-lukujen vaihteesta.

Säilynyt kokonaisuus on ainutlaatuinen. Löydöt ovat herättäneet suurta kansainvälistä kiinnostusta.

Tytti Issakainen

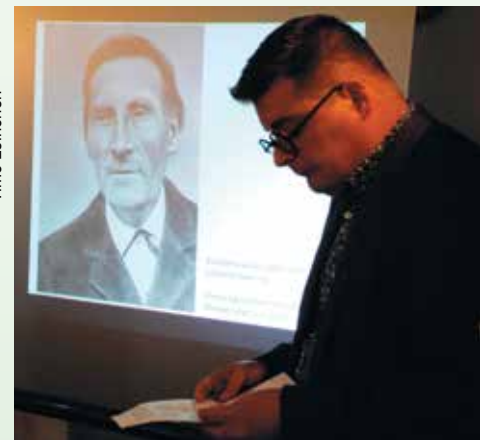
Kiinnostavaa luettavaa Kaisa Lehtonen: *Esihistorian jäljet Kaarinassa. Kaarina-Seura 2003.*

Ravattulan Ristimäki -hanke, www.ravattula.fi

Timo Leinonen

Symposiumin osanottajat tutustuivat Ristimäen arkeologisiin kaivauksiin.

Timo Leinonen

Arkeologi Visa Immonen valaisi suomalaisen arkeologian pioneerin Juhani Rinteen elämää. Valkokankaalla on Rinteen isä Kustaa Kuikkula.